

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENÉ VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

GEWOON RECHT EN FISCAAL RECHT

Artikel 52 der samengevoegde wetten betreffende de belasting op het inkomen.

Artikel 52 der samengevoegde wetten betreffende de belasting op het inkomen luidt als volgt : « Worden bij voorkomend geval van het bedrag der cedulaire belastingen *afgetrokken* de rechtstreekse belastingen en opcentiemen, welke dezelfde belastingplichtige in België reeds op grond der belaste inkomsten heeft betaald, of welke de bij Nr 1 van artikel 14 bedoelde vennootschappen aldaar reeds hebben betaald van sommen die aan de aandeelen of bewijzen werden uitgekeerd.

De aftrekkingen worden bij Koninklijk besluit geregeld. »

Eene aandachtige lezing van deze wettelijke beschikking, toegelicht door vergelijking met zekere andere, doet eene reeks vragen ontstaan, in verband onder meer met de betrekkingen tusschen gemeen of burgerlijk recht en het uitzonderlijk fiscaal recht.

Welke is de aard dezer beschikking, over welke tot heden slechts een schaarsche rechtspraak bestaat ? Welke is hare juiste beteekenis ? Doelt zij op een afslag, op eene terugbetaling ? Op welke grondbeginselen is artikel 52 gesteund of door welke beginselen laat het zich bezielen ? Eindelijk nog een paar vraagpunten : welke verhouding schept deze wetsbeschikking tusschen Bestuur en schatplichtige, en, bij niet uitvoering derzelve ; welke zijn de gevolgen van dit verzuim ?

* * *

1° Het artikel 52 is geen goedmaking van berekeningen of bedragen : het beoogt eene afhouding of aftrekking ;

2° Deze beschikking heeft ook de beteekenis niet

eener kwijtschelding of vermindering of van een atslag : deze moeten gevraagd worden (Wet van 13 juli 1930, arts. 10 en 11).

3° Een veelvuldig en grondig onderscheid bestaat tusschen afslag en afhouding.

A) Een afslag moet *gevraagd* worden — de aftrekking geschiedt van ambtswege.

B) Vanwege het Bestuur is afslag een vermogen — voor den lastenbetaler is hij eene gunst.

C) De aftrekking, voor het bestuur, is eene verplichting van doen waarvan de uitvoering mag *geëischt* worden bij middel van vervulling der vastgestelde voorwaarden ; voor den lastenbetaler is de aftrekking een recht.

4° Artikel 52 doelt op eene teruggaaf of terugbetaling wegens «double emploi», volgens de bewoordingen van een arrest van het Verbrekingshof (20 juni 1934, Journal des Tribunaux, 28 October 1934).

5° Het is gesteund op het grondbeginsel *non bis in idem* : een zelfde juridisch feit kan geen tweemaal belast worden.

6° Samen met artikels 35, 30 en 74 erkent het een ander grondbeginsel, uit het gemeenrecht getrokken, het grondbeginsel der terugvordering van het onverschuldigde, en zulks op eene meer algemeene en meer redelijker manier dan de vroegere wetgeving (Vgl. Wet van 1 September 1913 (1)).

De grondbeginselen van het burgerlijk recht beheerschen het fiscaal recht, zoolang dit laatste er

geen afbreuk aan doet; welnu verre van er van af te wijken laat de tegenwoordige wetgeving zich er op verschillende plaatsen door bezielen.

7° Zooals hooger gezegd geschiedt de afhouding van ambtswege : zulks blijkt uit den tekst en den geest van het artikel, alsmede uit het commentaar (Schmitz, *Manuel des Impôts sur les Revenus*, blz. 413). ook nog uit de ministerieele onderrichtingen (2) en uit deze door het bestuur aan de lastenbetalers gegeven : *Bijzondere Verklaring*, Vak 5, Nota 10; « dit vak moet ingevuld worden door den bediende van het bestuur ».

Artikel 52 is een der zeldzame beschikkingen der samengevoegde wetten die aan het bestuur een plicht opleggen ten opzichte der lastenbetalers ; de andere wettelijke beschikkingen, wat het bestuur betreft, raken de plichten van dit laatste ten opzichte van den Staat.

8° De afhouding hoeft dus niet gevraagd te worden, zelfs niet uitdrukkelijk. Toch is het voordeel van artikel 52 ondergeschikt aan eene reeks voorwaarden door de Koninklijke Besluiten voorgeschreven en aangestipt in de onderrichtingen voor de lastenbetalers bestemd.

Volgens de samengevoegde teksten der Koninklijke Besluiten van 15 Juni 1921 en 24 Oogst 1922, moet de lastenschuldige in zijne jaarlijksche verklaring verscheidene bedragen aanduiden (arts. 2, A en B). De handelsvennootschappen moeten aan den toezichter eene reeks opgaven verschaffen (art. 3, Ia, b en 6.).

In de *Uittreksels der samengevoegde wetten* leest men op het einde onder den titel van *BELANGRIJK BERICHT*, « Het voordeel van de bepalingen van artikel 52 wordt slechts verleend mits voorlegging van de bewijsstukken nader aangeduid ter bijlage van de aangifte ».

In de formule van « *Bijzondere aangifte uitsluitend voor de vennootschappen bestemd* », staat vak n° 9 betiteld : « *andere inkomsten reeds belast in den loop van het boekjaar* » met verzending naar nota 3, zeggende : « Het vak dient slechts ingevuld indien de schatplichtige verlangt ermede verbandhoudende inkomsten of belastingen te zien aftrekken bij toepassing van de artikelen 35 par. 3 en 52 (zie 4° bladzijde). Ten einde het voordeel van die bepalingen te genieten worden de vennootschappen die vak 9 ingevuld hebben, aanzocht de bijlage dezer aangifte in te vullen ». Die teksten zijn heel duidelijk.

9° Eindelijk uit deze verschillende eigenschappen of karakters van artikel 52 volgt dat men hier staat niet voor *eene openbare macht die gebiedt en een burger die gehoorzaamt* (3), maar voor *partijen gehouden door eene waarachtige overeenkomst*, geen schriftelijk doch uitdrukkelijk en onbetwist-

baar kontrakt tusschen het Bestuur en den lastenbetaler : er is hier eene kontrakteerende partij die de voorwaarden vaststelt vereischt om op het voordeel aanspraak te mogen maken der aftrekking, en eene andere partij die deze voorwaarden aanvaardt met dezelve uit te voeren. Het bestuur laat aldus klaarblijkelijk verstaan dat de lastenbetaler het voordeel van artikel 52 zal genieten met de gestelde voorwaarden te vervullen; van zijn kant geeft deze laatste, met zich naar dezelve te gedragen, duidelijk zijn inzicht te kennen het voordeel van artikel 52 te genieten.

Opvallend is ook dat artikel 52, welk men niet kan afscheiden van de wettelijke en bestuurlijke beschikkingen die er de toepassing van beheerschen, niet de eenige kontraktueele beschikking is der samengevoegde wetten betreffende de belasting op het inkomen. Verscheidene andere artikels bewijzen dat het onderscheid verondersteld te bestaan tusschen kontraktueele zaken en fiscale zaken langzamerhand aan het verdwijnen is, ten bate van billijkheid en rechtvaardigheid. De wet van 13 Juli 1930 voorziet, in arts. 25 en 26, de oplossing van zekere moeilijkheden bij middel van een « forfait », hetgeen insgelijks een overeenkomst tusschen twee kontraktueele partijen veronderstelt. Hetzelfde mag gezegd worden van artikel 61 der samengevoegde wetten den toevlucht toelatende tot een scheidsrechter. Het grondbeginsel der terugvordering van het onverschuldigde is hooger aangehaald geworden.

Wanneer nu een schatplichtige eerlijk en stipt zijn verplichtingen naleeft en zich naar de hem voorgeschreven voorwaarden gedraagt, heeft hij ontegensprekelijk het recht hetzelfde van de openbare Besturen te verwachten, met de wettelijke aftrekkingen en terugbetalingen te doen.

De lastenbetaler heeft niet alleen plichten te vervullen : hij heeft ook rechten te doen gelden ten opzichte van den fiscus en deze heeft niet alleen rechten uit te oefenen, hij heeft ook verplichtingen uit te voeren. De Staat overigens, heeft het voorbeeld te geven van eerlijke naleving der verbintenissen, en de lastenbetaler heeft het recht staat te maken op de billijkheid der ambtenaren van het Beheer van Geldwezen, waarop in de Kamerzitting van 23 Mei 1930 gezinspeeld werd door den Minister van Geldwezen, in de bespreking van par. 3 van artikel 35, met de volgende bewoordingen :

« Que veut dire le par. 2 (devenu depuis le par. 3) ? Il veut dire que, pour tous les revenus inférieurs à frs. 62.500.— brut, c.à.d. à 50.000.— frs. nets, l'impôt est établi non pas sur un calcul à faire pour chaque personne, mais au moyen de tableaux que l'administration a dressés en s'inspirant de toutes les considérations qui inter-

viennent en pareil cas ; minimum exhonoré échelle progressive, charges de famille, etc.....

Au sujet des détails de ce tableau, il est évidemment impossible d'entrer dans une discussion. Je m'en suis remis à l'expérience et à l'EQUITE DES FONCTIONNAIRES DU DEPARTEMENT DES FINANCES.»

De Staat, die de grootste beheerder, de grootste patroon is van den lande en thans ook als leider van 's lands economie wil optreden, heeft het voor-

beeld te geven van eerlijkheid... zelfs... in geldelijke aangelegenheden.

ED. VLIETINCK.

- (1) zie Pandectes Belges. Tributs et Impôts, boekdeel 23 Nr 1350.
- (2) Omzendbrief van 6 Juli 1934, verschenen in het Journal pratique de Droit Fiscal, afl. Oktober 1934, bl. 283.
- (3) zie Vauthier, Droit Administratif de la Belgique, n° 435.

ENKELE OPMERKINGEN OVER TAAL EN WETGEVING.

« Rechters, ministers, departementsambtenaren zijn natuurlijk knappe kerels, die de Nederlandsche taal veel en veel beter kennen dan een schoolmeester. Dat zou ik wel willen, maar 't is niet zoo, want er schijnen juist geen grootere taalverknoeiërs te bestaan dan die hooggeleerde Heeren. »

Zoo laat de Heer David De Kok O.F.M. zich uit in een pas verschenen artikel (Rechtsgeleerd Magazijn III, 1933, 441) in hetwelk hij dan tot staving van zijn gezegde een reeks taalfouten aanhaalt die hij in verscheidene officieele staatsstukken van onze Noorderburen — tot zelfs in de Troonrede van de Koningin toe — gevonden heeft.

Ook doet schrijver in dat artikel, na zooveel bevoegde voorgangers, in soms vrij krasse bewoordingen, beroep op wetgevers en rechters opdat zij voortaan al dat « onkruid » uit hun taal zouden roeien.

Graag zou iedereen zich in alle landen bij zulk een oproep aansluiten ! Wij ook drukken hoopvol den wensch uit dat onze Wetgever zich geen enkele fout tegen taalpurisme meer zou laten ontgaan !

Doch klinkt zulk een schoone wensch o.i. steeds een weinig theoretisch. Blijft taalpurisme, volmaaktheid in de grammaticale uitdrukking van het denken niet altijd een zeer betrekkelijk iets ?

De uitdrukking die aan dezen grammaticus de volmaaktste schijnt wordt door geene vinnig bestreden en wederkeerig.

Daarbij zullen, in een land dat zooals het onze op de grens ligt van twee beschavingen en van twee talen, de inwoners, al zijn zij ééntalig, steeds in een zekere mate door de twee beschavingen en door de twee talen beïnvloed zijn, en deze toestand — al brengt hij, ongetwijfeld groote voordeelen mede — zal ook steeds een groote moeilijkheid na zich slepen om de volmaaktheid van elk van de talen

op een hoog peil te houden.

Daarom zullen ook de twee opmerkingen die wij heden hier wenschen uit te drukken een bescheidener omvang hebben.

I. De eerste, verre van het te wagen een op taalgebied volmaakte tekst van den Wetgever te eischen, zal zich beperken een Vlaamsche wettekst te vragen die met het vermoedelijke inzicht van den Wetgever overeen zou stemmen.

Geloove men nu niet dat deze eerste wensch, waarvan het elementaire karakter in het oog springt, daardoor slechts een loutere en op niets gegronde beleediging aan den Wetgever uitmaakt.

Hij is integendeel op de ervaring gegrond.

Zoo hebben wij, in zake rechtspleging — op een gebied dus in hetwelk nochtans de Wetgever — niettegenstaande den algemeenen wensch naar hervorming — zoo zeldzaam is tusschengekomen, gevallen aangetroffen in dewelke de bewoordingen van den Wetgever niet alleen met diens inzichten niet overeenkwamen, maar zelfs een geval waarin de Vlaamsche tekst ongetwijfeld het *tegenovergestelde* uitdrukt van wat de Wetgever gewild heeft.

We bedoelen hier de Wet van 15 Maart 1932, die de Wet over de Bevoegdheid in meer dan een opzicht gewijzigd heeft, en voornamelijk art. 10 van de Wet dat art. 38 van de Wet over de Bevoegdheid heeft vervolledigd.

Zooals onze lezers het zich wel zullen herinneren, bepaalt art. 38 in zijn derde lid : dat in grondbeginsel de vonnissen op tusschengeschillen en de vonnissen die enkel tot het onderzoek van de zaak strekken het lot van den hoofdeisch volgen voor wat de ontvankelijkheid van het beroep betreft.

De Fransche tekst van de Wet van 1876, waarin er sprake is van de « jugemens sur incidents et d'instruction » laat hierover niet den minsten twijfel.

De Wet van 1932 wijzigde de oorspronkelijke tekst slechts in dit, dat zij aan de enkele uitzondering die vroeger aan dit grondbeginsel bestond: de declinatoire exceptie wegens onbevoegdheid, er voortaan twee nieuwe bijvoegde: de wedereischen en de eischen in vrijwaring.

Maar te dier gelegenheid moest de Wetgever, die in den Franschen tekst van de wet van 1932 het 3de lid van art. 38 volledig had hernomen, deze bepaling ook volledig in den Vlaamschen tekst opnemen en bijgevolg de wetsbepaling, voor wat haar oud gedeelte betreft, vertalen.

En de officieele wettekst (zie het nummer van het Staatsblad van 2 April 1932, kol. 1761) luidt:

« Art. 10. — Het laatste lid van artikel 38 van » de wet van 25 Maart 1876 wordt door de volgen- » de bepaling vervangen:

» « Met uitzondering van de declinatoire » excepties wegens onbevoegdheid, van de we- » dereischen of eischen van vrijwaring, volgen » de vonnissen op tusschengeschillen en de » vonnissen in raadkamer, wat de ontvankelijk- » heid van het hooger beroep betreft, het lot » van den hoofdeisch. »

Het begrip « jugemens d'instruction » dat wij aan geen enkel jurist behoeven uit te leggen wordt dus hier vertaald door « vonnissen in raadkamer », dan wanneer iedereen weet dat de vonnissen die tot het onderzoek der zaak strekken, die b.v. een getuigenverhoor of een deskundig onderzoek bevelen, zooals alle vonnissen in burgerlijke zaken aan den regel van de openbaarheid onderworpen zijn in art. 97 van de Grondwet neergelegd, en dus niet in de Raadkamer geveld worden.

Men verstaat in een zekere mate de vergissing die iemand die niet met het recht vertrouwd is heeft kunnen begaan: hij heeft waarschijnlijk een zekere analogie gevonden tusschen « jugemens d'instruction » en het in Strafvordering bestaande begrip « juridictions d'instruction », onderzoeks-rechtsmachten waartusschen de Raadkamer.

Hoe zulk een vergissing, die voor een student in de rechten reeds opvallend zijn, tijdens de bespreking niet bemerkt werd door de tusschen de Wetgevers zoo talrijke juristen zou bijna niet uit te leggen zijn, indien men zich het feit niet herinnerde dat, zooals wij het daareven aanstipten, de wijziging van de wetsbepaling slechts in het toevoegen van twee woorden bestond en indien men dan niet vermoeden mag dat de Wetgever zich voor de vertaling van het vorige gedeelte van het artikel op den Specialen Dienst verlaten heeft, die met de vertaling der Wetsontwerpen gelast is.

Maar is het dan toch niet betreurenswaardig dat zulk een verkeerde vertaling aan iedereen ontgaan is, — des te meer daar de vertaling « onderzoeks-

vonnissen » voor handen was in de goede, hoewel soms wat verouderde vertaling van de Wet over de Bevoegdheid van de hand van Prof. Obrie. (1)

Op een andere onnauwkeurigheid in de vertaling van dezelfde wet heeft Prof. P. Bellefroid in deze kolonnen reeds gewezen (2).

Het gold art. 8 van de Wet, waardoor art. 15 W. b. B. R. gewijzigd werd, die het verval van den aanleg voor den Vrederechter regelt.

In deze wetsbepaling wordt « La péremption de l'instance sera demandée par requête » vertaald door « Het verval wordt aangevraagd bij verzoekschrift ».

Daar het hier het verval van den aanleg geldt voor den Vrederechter voor denwelke in beginsel geen schrift wordt vereischt, wolstaat een mondeling verzoek, — dat dus ten onrechte uitgesloten schijnt te worden door de vertaling van « requête » door « verzoekschrift ».

Indien wij aan purisme wilden doen zouden wij nog de vraag stellen waarom art. 11 van dezelfde wet van 15 Maart 1932, die enkel en alleen het tusschenzinnetje « *telles qu'elles ont été prorogées par l'art. 37* » (dat bij art. 50 van de Wet van 1876 gevoegd wordt) te vertalen had, dit doet met « zooals zij bij artikel 37 verlengd werden ».

Indien inderdaad « verlengen » de beteekenis van « proroger » kan hebben in uitdrukkingen zooals b.v. « een wissel verlengen », « den termijn ervan prolongeeren » (zie Van Dale's Vo verlengen), is wellicht de vertaling *uitbreiden* hier gepaster. (3)

Van den anderen kant is het meervoud, in het Fransch daardoor uit te leggen dat de zin op « attributions » betrekking heeft, in het Vlaamsch moeilijk te verrechtvaardigen, daar « attributions » hier wel door het enkelvoud « bevoegdheid » schijnt te moeten vertaald worden.

Voor wat de vertaling betreft van het verslag namens de Commissie door den Heer Sinzot uitgebracht (zie R. W. 1931-32, Kol. 389 en volgende) heeft een andere medewerker van ons blad, onze confrater H. De Jongh ook zekere onnauwkeurigheden aangestipt. (4)

II. Naast onzen eersten wensch zullen wij er dan slechts één anderen uiten en wel den volgende « dat de Wetgever in zijn nieuwe wetten naar de *eenheid* van de rechtstaal zou streven ».

Ternauwernood dient de nadruk gelegd te worden op het feit dat in de rechtstaal, en bijzonder in de wetten, de eenheid van uitdrukking een onontbeerlijke vereischte is.

Wanneer men voor hetzelfde begrip niet altijd dezelfde uitdrukking gebruikt, sticht men noodzakelijkerwijze verwarring.

Men zal wellicht opwerpen dat dit grondbeginsel door geen enkele Wetgever met nauwgezetheid werd

toegepast en dat zelfs de « Code civil » blijken geeft van een zekere verscheidenheid in de terminologie.

Gemakkelijk echter is het er op te antwoorden dat het niet de misbruiken zijn van het buitenland die nagevolgd dienen te worden en bovendien dat wat geen schadelijke gevolgen heeft gehad daar waar een lange traditie de beteekenis der woorden omljnd heeft (cf. Code civil) zeer schadelijk kan zijn waar deze traditie ontbreekt.

Wanneer b.v. een rechtsterm met een bepaalde beteekenis door de officieele commissie, ingesteld om de Wetboeken te vertalen aangenomen werd, zou het voortaan uitsluitelijk door den Wetgever in zijn latere wetten gebezigd moeten worden om hetzelfde begrip uit te drukken.

Men zou dan niet, zooals in de tot heden gepubliceerde vertaling van het Burgerlijk Wetboek het begrip « caution » (die men te stellen heeft om een vonnis uit te voeren) opvolgenlijk vertaald vinden door « zekerheid » in de door de Commissie vertaalde artikelen van het Burgerlijk Wetboek (b.v. art. 12) en door « borgtocht » in het artikel 214, litt. c. dat door de Wet van 20 Juli 1932 gewijzigd werd.

Ook zou men vermijden dat het begrip « fonctions » weergegeven zou worden door « bediening » in art. 89, B. W. door de Commissie vertaald en door « functies » in art. 169 B. W. gewijzigd door art. 12 van de wet van 12 Juli 1931.

Om deze eenheid te bekomen is vooral tucht noodig.

Ieder vertaler is natuurlijk geneigd zich aan zijn vertaling te houden.

Zou het niet geraadzaam izijn om de nadeelen van zulke neiging te bestrijden een zekere hiërarchie tusschen de reeds bestaande teksten vast te stellen.

Eerst en vooral zouden dan, volgens ons, de termen moeten aanbevolen worden die aangenomen werden door de Commissie door Koninklijk Besluit ingesteld om de Wetboeken te vertalen.

Deze Commissie is uit ervaren juristen samengesteld en het werk dat zij na rijpe overlegging levert zal ongetwijfeld goed werk zijn. Zij heeft daarbij reeds degelijk werk geleverd, waarover in deze kol. ter gelegenheid van de verschijning van verschillende boekdeelen reeds meermalen en met lof gesproken werd. (5)

Ter bevordering van deze gewenschte eenheid hebben Koninklijke Besluiten het gebruik van de vertalingen van deze Commissie aan de onderwijsinrichtingen van den Staat opgelegd voor het onderwijs en aan de wettelijk gestelde machten voor het opstellen van de van hen uitgaande openbare akten.

En door zijn omzendbrief van 18-10-1934 heeft de Heer Minister van Justitie hetzelfde doel nage-

streefd met het uitsluitelijk gebruik van de rechts-terminologie, zooals deze door de Commissie werd aangenomen, aan zijn parketten aan te bevelen. (6)

Als tweede richtsnoer — en wanneer dus de eerste ontbreekt — zouden de reeds bestaande Vlaamsche wetteksten genomen worden.

Dit zijn dus al de wetten na 1898 afgekondigd en dit maakt reeds een niet te misprijzen geheel uit.

In het algemeen werd hier ook degelijk werk geleverd en misstappen — zooals wij er in het begin van het huidig artikel aanstipten — zijn gelukkig niet zoo talrijk.

Over een heel reeks onderwerpen en bepaaldelijk voor al de begrippen die na dien datum in het recht binnengedrongen zijn, hebben deze wetten ongetwijfeld de definitieve rechtstermen geschapen. Om zich rekenschap te geven van het belang van deze creatie volstaat het b.v. aan de sociale wetgeving te denken die grootendeels na 1898 ontstaan is.

Zelfs moesten zekere uitdrukkingen niet heelemaal de keurigste zijn, dan nog zouden wij voorstellen ze aan te nemen om wille van de te bekomen taaleenheid.

Na deze eerste bronnen, die natuurlijk voor handen liggen, zouden wij geniegd zijn voor te stellen ook onze toevlucht te nemen tot de rechtsterminologie die door de Commissie van de Nederlandsche Juristen vereeniging aangenomen werd in haar « woordenlijst ». (7)

In haar Vergadering van 1912 besloot de Nederlandsche Juristen-Vereeniging op voorstel van het Bestuur, met algemeene stemmen « een Commissie te benoemen, welke een verslag zal uitbrengen omtrent de gebreken der Nederlandsche Rechtstaal en de middelen tot verbetering ».

Niet alleen werd door de Commissie een belangwekkend verslag uitgebracht, maar nog werd door haar een woordenlijst opgesteld der uitheemsche of onnauwkeurige rechtstermen die, zonder nadeel, door goede Nederlandsche termen konden vervangen worden.

Deze woordenlijst zou met nut geraadpleegd worden :

- 1) wanneer de eerste twee bronnen de vertolking van een rechtsbegrip niet verschaffen
- 2) wanneer verschillende vertalingen door de twee eerste bronnen verschaft zijn. In dit laatste geval zal deze woordenlijst met nut aanduiden welke term boven den anderen gekozen dient te worden om voortaan steeds den voorkeur te behouden.

Deze woordenlijst die na lange maanden arbeid opgesteld werd door een Commissie uit ervaren Nederlandsche rechtsbeoefenaars en uitstekende taalkenners samengesteld, biedt ons natuurlijk steeds een keurig woordenmateriaal aan.

Doch is onze bedoeling, wanneer wij het gebruik

ervan durven aanbevelen, niet alleen van onze rechtstaal daarvan te doen genieten. Wij streven er daardoor bijzonder naar toe, ook een zekere taaleenheid tusschen het Noorden en het Zuiden te bevorderen.

Zal deze eenheid immers niet tot gelukkig gevolg moeten hebben dat de rechtswetenschap van elk van beide landen breeder en gemakkelijker voor de rechtsbeoefenaars van het andere land toegankelijk zal zijn.

Een volkomen eenheid van rechtstaal tusschen bieden, is, wij weten het, een onbereikbaar ideaal. Prof. P. Bellefroid, heeft dit o.a. in het hierboven aangehaald artikel op afdoende wijze bewezen. (8)

Dit is namelijk te wijten aan de overdreven plaats die in de Nederlandsche rechtstaal gelaten wordt aan uitheemsche — meestal Latijnsche of Fransche — uitdrukkingen, wanneer de Vlaamsche rechtstaal gewoonlijk gebruik maakt van de Nederlandsche gelijkwaardige termen.

Welnu het verslag door de Commissie van de Nederlandsche Juristen Vereeniging uitgebracht, heeft juist tot doel aan den in dat opzicht abnormalen toestand van de Nederlandsche rechtstaal te verhelpen en de woordenlijst stelt aan de Nederlandsche rechtsbeoefenaars — zonder nochtans tegen de te diep ingewortelde gebruiken te willen ingaan — zuiver Nederlandsche termen voor.

Mag men dan niet hopen dat het aannemen in beide landen van deze zuiver-nederlandsche terminologie een van de beste wijzen zou zijn om de eenheid in de rechtstaal te bevorderen?

Tot deze opmerkingen die ons door de vertaling van de Wet van 15 Maart 1932 werden ingegeven zullen wij ons beperken.

Hoe bescheiden de omvang is van ons betoog is ons niet onbekend. Het lag evenwel in onze bedoeling niet de kiesche vraagstukken die door het ontstaan der jonge Vlaamsche rechtstaal verwekt zijn op te lossen. Dit laten wij volgaarne aan be-

voegdere specialisten over. Alleen koesteren wij de hoop dat ons artikel een bespreking over die vraagstukken die in het brandpunt staan van de actualiteit, uitlokken zal.

Van den eenen kant zijn de meeste onzer voornaamste Wetboeken (Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging, Wetboek van Koophandel) nog niet *officieel vertaald*, van den anderen kant moeten de wettelijke beschikkingen die ze bevatten dagelijks door de rechtsbeoefenaars toegepast, door de leeraars uitgelegd, door de studenten bestudeerd worden.

Is het dan niet hoogdringend op het huidig oogenblik de zoo noodige eenheid te betrachten?

Het dunkt ons dan ook dat voor de bespreking die wij hopen uit te lokken, geen betere plaats kan gevonden worden dan de kolonnen van dit blad, waar alle initiatieven steeds zoo vriendelijk worden ontvangen en dat tevens een zoo breede verspreiding geniet onder de Vlaamsche juristen.

A. LE PAIGE,

Assistent aan de Vrije Hoogeschool te Brussel.

- (1) Obrie - Vertaling der wet op de Bevoegdheid, Gent 1879.
- (2) Beschouwingen over de Nederlandsche Rechtstaal in Vlaanderen (R. W. 1933-34, Kol. 137 en volgd. en meer bep. Kol. 145).
- (3) Zie Vertaling van art. I van de Wet op de Bevoegdheid, door Prof. Obrie.
- (4) Zie H. De Jongh: Naar meer eenvoud en bespoediging der Rechtspleging, R. W. 1931-1932, kol. 481 en volgende.
- (5) Zie over de twee eerste boeken Prof. Paul Bellefroid: Beschouwingen... R. W. 1933-34, Kol. 137 en volgende. Over boek III, titel V; Prof. Van Goethem: De vertaling onzer Wetboeken, R. W. 1934-35, 197 en volgende.
- (6) R. W. 1934-35, kol. 289.
- (7) De Nederlandsche Rechtstaal, - M - Woordenlijst te 's-Gravenhage bij Belinfante 1916.
- (8) R. W. 1933-34 Kol. 141.

HET VRAAGSTUK DER PLEITBEZORGERS.

Het artikel, onder denzelfden titel verschenen in ons vorig nummer, is er aanleiding toe geweest dat ons verschillende brieven en artikels zijn toegekomen, die deze zeer belangrijke en actueele kwestie nog van uit andere gezichtspunten belichten, o.a. een uitstekend artikel van Mr. André Rodenbach, pleitbezorger te Gent, die een warm pleidooi houdt voor het bestendigen van het pleitbezorgersambt.

Deze artikels kwamen ons ongelukkiglijk te laat toe om in het nummer van heden nog te worden opgenomen.

Het Rechtskundig Weekblad zal natuurlijk aan de uiteenzetting van de twee tegenovergestelde meeningen plaatsruimte verleen en het artikel van Mr. Rodenbach zal als hoofdartikel in ons volgend nummer worden opgenomen.

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL.

9e Kamer. 16 October 1934.

Voorzitter : M. Heyse.

Raadsheeren : MM. Daubresse en Lacroix.

Adv. Gen. M. Van Durne.

Pleiters : Mters Dujardin, F. Mattheessens, Clerckx.

VERKEER. — HOOFDBAAN. — LOOPT EEN WEG VOORT VOORBIJ HET SAMENKOMEN MET EEN ANDERE BAAN. — BEOORDEELING DOOR DEN RECHTER.

De rechtbank kan, zonder instrijd te komen met de termen van het reglement op het verkeer, beslissen dat een weg die uitgaat op een anderen weg, voortloopt volgens de as van dezen tweeden weg.

O. M. en Mannaerts t/ Dierckx.

Aangezien het bewust ongeval in de volgende omstandigheden is gebeurd :

De betichte volgde de Turnhoutsche baan in de richting van Deurne, als hij op de hoogte van de Driehoekstraat (Steenbrug) aankwam, reed een wielrijder uit dezen weg om de Turnhoutsche baan over te steken en zich naar de Gravinstraat te begeven ;

Het rijtuig van den betichte kwam in aanraking met den wielrijder die gekwetst werd; door het hevig remmen, het sloeg naar links af en kwam tegen eenen ijzeren paal terecht;

Het onderste bekleedsel van den paal vloog in stukken, waarvan een de burgerlijke partij, die op het voetpad stond, aan het rechter been trof, met het gevolg dat dit gebroken was;

Openbare vordering :

Aangezien de 1ste rechter ten onrechte heeft aangenomen dat de Driehoekstraat eenen secundairen weg is, om reden dat ze op de Turnhoutsche baan doodloopt;

Aangezien er een druk verkeer in de richting van Antwerpen en omgekeerd bestaat, langs de Driehoekstraat en de Turnhoutsche baan, waarin de eerste schuins in die richting valt; dat er dus geen spraak kan zijn dat de Driehoekstraat niet verder dan de aansluiting loopt;

Aangezien het inderdaad niet uitgesloten is dat een weg zich verlengt volgens de middenlijn (axe) van de baan waarop ze loopt (Verbrekingshof 20 Maart 1933, Pas. 1. 175);

Aangezien de Driehoekstraat en de Turnhoutsche baan beide met eenen dubbelen spoorweg bezet zijn;

Aangezien de betichte bij gevolg verplicht was den voorrang aan den wielrijder af te staan en eene fout begaan heeft met den doortocht niettemin te wagen; dat deze fout het ongeval noodzakelijk veroorzaakt heeft.

Aangezien er overigens uit de omstandigheden van het ongeval en uit het verslag van den deskundige De Coster spruit :

1°) dat de hevigheid der botsing tegen den paal, alhoewel de betichte op eenen afstand van ongeveer 20 meters geremd heeft, bewijst dat zijne snelheid

bij het naderen van de aansluiting, overdreven was;

2°) dat, als de betichte op aansluiting aankwam, hij over een uitgebreid overzicht in de Driehoekstraat beschikte, ten gevolge van het schuins inloopen van deze straat in de Turnhoutsche baan, en dat hij dus den wielrijder van verre zien kon en den openbaren weg zonder aandacht noch voorzichtigheid gebruikt heeft;

Aangezien deze laatste fouten voldoende zouden zijn zelfs indien de eerste niet zou bestaan, om de verantwoordelijkheid van het ongeval op den betichte te doen vallen;

Aangezien het door het onderzoek voor het Hof gedaan bewezen is geworden dat de betichte te Borgerhout, kanton Borgerhout, den 8 Juli 1933, bij gebrek aan vooruitzicht of voorzorg, doch zonder het inzicht om den persoon van een ander aan te randen, onvrijwillig slagen of verwondingen heeft veroorzaakt aan Mannaert, Jan-Pieter en Claessens, Jan-Pieter;

Aangezien deze feiten zich vermengen als zijnde het gevolg van één en dezelfde gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, en dat er maar eene straf dient toegepast te worden;

Burgerlijke vordering :

Aangezien de burgerlijke partij in recht is de vergoeding van de uit boven gemeld misdrijf spruitende schade te bekomen ;

Aangezien zij bekend, dat zij haar loon gedurende de tijdelijke volledige werkonbekwaamheid regelmatig heeft getrokken;

Aangezien hare vraag voor de volgende sommen bewezen blijkt :

Rekening Dr Jobin	3.000.— fr.
» Dr Van Braekel	120.— fr.
» Gasthuis	2.117.— fr.
» Apothekers	209.— fr.
Wandelstokken	35.60 fr.
Nieuw kostuum	700.— fr.
Nieuwe schoenen	125.— fr.

te zamen : 6.306.60 fr.

Aangezien de schade door haar tot hiertoe geleden, wegens pijnen en smarten, billijk geraamd kan worden op de som van 5.000 frank;

Aangezien het deskundig verslag van Dr Van Deuren, den graad van de bestendige werkonbekwaamheid niet bepaald heeft; dat er dient te dien einde een nieuw deskundig onderzoek in te richten;

Om deze Beweegredenen,

Het Hof,

Gezien artikels 47, 65, 418, 420 van het strafwetboek, artikel 194, 211 van het wetboek van Strafvordering;

Rechtdoende wedersprakelijk, doet het vonnis a quo te niet;

Op strafgebied : wijzigende met eenparige stemmen : verwijst den betichte tot eene geldboete van 50 frank gebracht tot 350 frank bij toepassing der wet van 27 December 1928;

Zegt dat deze geldboete, bij gebrek aan betaling

binnen den wettelijken tijd, zal vervangen mogen worden door eene gevangzitting van 15 dagen;

En aangezien een maatregel van genadigheid van aard is om de verbetering van betichte te laten hopen, zegt dat in geval, binnen een termijn van 3 jaren, te rekenen van heden, hij geene nieuwe veroordeeling ondergaat voor misdaad of wanbedrijf, de hierboven uitgesproken straf als niet bestaande zal zijn, met uitzondering nochtans der kosten, krachtens artikel 9 der wet van 31 Mei 1888;

Verwijst betichte in de kosten der twee aanleggen jegens den Staat, beloopende voor de Beroepskosten alleen 50.40 frank;

Zegt dat die kosten eischbaar zullen zijn bij lijfswang, bepaald den duur ervan op 15 dagen;

Op burgerlijk gebied :

Wijzigende, veroordeelt den betichte om aan de burgerlijke partij, ten voorloopigen titel de som van 11.306 frank 60 centiemen te betalen;

Verwijst den betichte in de kosten der twee aanleggen jegens burgerlijke partij;

Zegt dat deze verwijzingen invorderbaar zullen zijn bij middel van lijfswang; bepaalt den duur dezer op 3 maanden; benoemt den deurwaarder Van der Stighelen, Joseph, Mertens en Torfsstraat, 8, te Antwerpen om het den lijfswang voorafgaande bevel te beteekenen;

En gezien artikel 215 der Wetboek van Strafvordering trekt verder de zaak tot zich en stelt als deskundige aan de heer Van Deuren, geneesheer te Antwerpen, dewelke, na den door de wet vereischten eed afgelegd te hebben, in handen van den heer voorzitter der Rechtbank van den aanleg van Antwerpen, of van zijn plaatsvervanger, daartoe door het Hof gelast, de burgerlijke partij zal onderzoeken en zijn advies te kennen geven, in een beredeneerd verslag, over den duur van de tijdelijke volledige werkonbekwaamheid en over den graad van de bestendige werkonbekwaamheid door Mannaert ondgaan;

Zegt dat de deskundige zijn verslag ter griffie van dit Hof neerleggen zal; Stelt te dien einde de zaak onbepaaldelijk uit.

NOTA : Er is voonziening in verbreking vanwege Dierckx.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN.

8e Kamer, 21 September 1934.

Voorzitter : M. Kersse.

Referendaris : M. Rooms.

Pleiters : Mters Van der Schueren en H. De Jongh.

I. FAILLISSEMENT. — PANDGEVING. — ART. 445.

II. RECHT VAN WEERHOUDING. — BEWERKER VAN GOEDEREN. — GEEN VOORRANG.

I. Een pandgeving gedaan door een gefailleerde, na den datum op denwelken de Rechtbank de staking van betaling vaststelde is nietig op grond van artikel 445 van de wet op de faillieten.

II. De rechtsleer en de rechtspraak nemen algemeen aan dat degene, aan wien voorwerpen werden toevertrouwd met opdracht ze te bewerken, het recht heeft deze bewerkte voorwerpen te weerhouden tot

volledige afbetaling van het hem uithoofde van deze bewerking verschuldigd loon.

Dit recht van weerhouding schept noch voorrecht noch voorrang en het mag ook niet dat de uitoefening van dat recht van weerhouding in feite op onrechtstreeksche wijze tot een voorrecht of een voorrang zou aanleiding geven.

Bonneterie de Renaix t/ curator van Esther Francq.

Aangezien de oorspronkelijke eisch beoogde de veroordeeling van de naamlooze vennootschap «Bonneterie de Renaix» tot teruggave aan den curator van het faillissement Esther Francq van 423 paar vrouwenkousen haar destijds gezonden door gefailleerde met opdracht de teekeningen, welke er op voorkwamen te wijzigen, en, bij gebreke er aan te voldoen binnen de acht dagen van het te vellen vonnis tot betaling ten titel van schadevergoeding eener som van 10.000 frank te verminderen of te vermeerderen in den loop des gedings;

1.) Aangezien de curator, ter zitting verklaarde zijn oorspronkelijke eisch, voor wat het getal terug te geven paar vrouwenkousen betreft, te herleiden tot 416 paar in stede van 423 paar vrouwenkousen;

Aangezien de naamlooze vennootschap «Bonneterie de Renaix», de gegrondheid van den oorspronkelijken eisch betwist;

Dat zij staande houdt rechtmatig de koopwaren weeskwestie in haar behoud te hebben en dien ten gevolge niet genoopt te zijn deze terug te geven.

Dat ter staving harer zienswijze zij zich beroept, in hoofddorde, op het feit dat deze goederen haar destijds in waarborg (pand) werden gegeven en, in ondergeschikte orde, op het recht genoemde voorwerpen te behouden op afbetaling van het haar verschuldigd loon :

a) Dat, wat betreft de aangehaalde in waarborggeving (in pandgeving) uit de bestanddeelen der zaak alsook uit de allerlei tusschen partijen mondeling gewisselde mededeelingen voldoende blijkt dat slechts op 6 October 1931 partijen het eens zijn geweest om de koopwaren weeskwestie als waarborg te laten bij meergenoemde naamlooze vennootschap voor de schuld van gefailleerde:

Dat deze inpandgeving, gedaan na 2 Augustus 1931, dit is na den datum, op dewelke de Rechtbank van Koophandel alhier de staking van betalingen van gefaalde vaststelde, nietig en zonder waarde is ingevolge artikel 445 der wet op de faillieten;

b) Dat, wat betreft het recht van weerhouding, in de rechtsleer en in de rechtspraak, wel is waar, algemeen wordt aangenomen dat deze aan wien voorwerpen worden toevertrouwd met opdracht ze te bewerken, het recht heeft genoemde bewerkte voorwerpen te weerhouden tot volledige afbetaling van het hem uit hoofde dezer bewerking verschuldigd salaris:

Echter, dient aangestipt dat bewust recht van weerhouding noch voorrecht noch voorrang schept en er dan ook geen spraak kan zijn dat het uitoefenen van meer genoemd recht van terughouding onrechtstreeksch in feite tot dergelijke gevolg aanleiding geve.

Dat zulks, in onderhavig geval, zich zou voordoen, vermits aldoor de naamlooze vennootschap «Bonneterie de Renaix», de geheele afbetaling van haar te goedkomend loon zich zou toeigenen bij voorkeur

en ten nadeele van de andere gewone schuldeischers van het faillissement Esther Francq;

Dat, in zake faillissementen, al de schuldeischers behalve deze, welke bevoorrecht zijn luidens eene uitdrukkelijke wetsbepaling, op denzelfden voet moeten behandeld worden, dat zij allen gelijke rechten hebben en enkel aanspraak kunnen maken op een dividend, in geval de actieve massa van gefailleerde niet volstaat om al de schuldvorderingen in hun geheel te voldoen;

Dat in huidig geval, de naamlooze vennootschap, «Bonneterie de Renaix», slechts recht heeft op een dividend en aldus ten onrechte inroep het recht van weerhouding wier uitoefening van wege genoemde maatschappij de gelijkheid tusschen de schuldeischers van het failliet Esther Francq zou krenken;

Trouwens de naamlooze vennootschap «Bonneterie de Renaix» zelve, bij het indienen harer volledige vordering bij de failliet Esther Francq, vergenoegde zich hare opneming te vragen in het gewoon passief van genoemd failliet en geenszins maakte melding van koopwaar, welke zij in handen had en welke als pand of ten titel van weerhouding tot betaling harer vordering of van gedeelte dezer moest dienen;

2) Aangezien, wat aangaat het gedeelte van den oorspronkelijken eisch strekkende tot betaling eener som van 10.000 frank ten titel van schadevergoeding in geval de naamlooze vennootschap «Bonneterie de Renaix» in gebreke zou blijven de koopwaren weskwestie terug te geven binnen de acht dagen van het te vellen vonnis, het geëischte bedrag van schade ten stelligste betwist wordt door de naamlooze vennootschap «Bonneterie de Renaix», dat, desbetreffende, de curator het noodige bewijs niet voorlegt;

Dat, nochtans, niets belet desaangaande van nu af voor dan eenen scheidsrechter-verslaggever aan te stellen met de hierna gemelde opdracht;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Gelet op het eenig artikel onderdeel VII der wet van 25 October 1919, alle andere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, doet het vonnis, waarvan verzet, te niet, maar alleen voor zooveel genoemd vonnis, draagt veroordeeling van de naamlooze vennootschap «Bonneterie de Renaix» tot teruggave aan den curator van 423 paar vrouwenkousen in stede van 416 paar vrouwenkousen alsook de veroordeeling van meergenoemde naamlooze vennootschap, bij gebreke de teruggave weskwestie te voltrekken binnen de acht dagen van het gevelde vonnis, tot betaling ten titel van schadevergoeding eener som van 10.000 frank met de gerechtelijke intresten en, alvorens over dit laatste gedeelte van curators vordering ten gronde te beslissen, stelt van nu af voor dan aan als scheidsrechter-verslaggever, mijnheer Germain (Huis Vaxelaire-Claes, Groenplaats te Antwerpen), met opdracht partijen te verzoenen, indien het mogelijk is, zooniet, in een omstandig en met redenen omkleed verslag, het juiste bedrag te bepalen der schade door den curator van het faillissement Esther Francq qualitate qua opgelopen ten gevolgen der niet teruggave van de koopwaren weskwestie door de naamlooze vennootschap «Bonneterie de Renaix», binnen de acht dagen van het gevelde vonnis; bekrachtigt voor het overige het vonnis, gevelde bij verstek door de Rechtbank van

Koophandel van hier in dato 8 November 1933 en verwijst de naamlooze vennootschap «Bonneterie de Renaix» tot de kosten van het verzet.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE.

30 Oogst 1934.

Referendaris : M. Ed. Maertens.

Pleiters : Mters Verougstraete, Claeys en Schotte.

FAILLISSEMENT. — VERKOOP. — SCHADE AAN DE MASSA. — NIETIGVERKLARING. — SCHADE-VERGOEDING.

Is een verkoop van cliënteel de overeenkomst waarbij een partij, mits een bepaalden prijs, de cliënteel van de andere partij bekomt, ze zich eigen maakt en ze voor eigen rekening uitbaat.

Wanneer de nietigverklaring van dezen koop, op grond van art. 445 der faillissementswet de schade die de massa ondergaat niet voldoende herstelt mag de curator daarenboven een schadevergoeding vragen.

Mer. V. q.q. t/ V. C.

Aangezien eischer vraagt 1) dat bij toepassing van de art. 445 en 446 faillietwet, de afstand van cliënteel nietig zou verklaard worden, die gefailleerde op 28 Juni 1933 aan verweerder toegestaan heeft;

2) Dat verweerder zou veroordeeld worden tot de betaling eener schadevergoeding van 350.000 fr.;

Aangezien verweerder beweert dat er geen afstand van cliënteel is, dat hij enkel een commissieloon beloofd heeft op den prijs der bieren die gefailleerde in zijn cliënteel en voor zijne rekening plaatst;

Aangezien op 28 Juni 1933 drie overeenkomsten gesloten worden :

1) Gefailleerde werkt met verweerder mede om een goede uitbating van gefailleerde's handelsfonds te verzekeren : verweerder betaalt commissieloon gedurende 20 jaren aan gefailleerde op het verkoopen van bieren in de cliënteel van gefailleerde : volle loon mits zijne medewerking, en 2/3 indien er geen medewerking is;

2) Overeenkomst tusschen verweerder en wijlen Gérard Floor, broeder van gefailleerde : verweerder neemt de bierleveraars van gefailleerde in zijn dienst, die de cliënteel zullen bezoeken, voor rekening van verweerder; er worden commissieloonen beloofd gedurende 9 jaar, die niet meer verschuldigd zijn wanneer zij de som van 250.000 fr. bereiken, en die uitsluitend dienen tot de betaling van de deelpenningen die gefailleerde zal beloven in een faillietvoorkomend concordaat; deze overeenkomst vervalt indien falingsuitgesproken wordt;

3) Verweerder bekomt de levering van bieren in de herbergen van de verwanten Floor, waarvan gefailleerde huurder was;

Aangezien de oorspronkelijke akten van de 2de overeenkomst door de handelende partijen vernietigd werden na de faillietverklaring; doch dat zij niet geloofhend wordt; dat verweerder zich vergenoegt den curator terecht te wijzen wanneer hij beweert dat hij, verweerder 250.000 fr. in 9 jaarlijk-

sche betalingen beloofd had en doet opmerken dat deze jaarlijksche betalingen ten hoogste 250.000 fr. zouden bedragen;

Dat zij ook nageleefd werd in verschillende opzichten: verkoop voor rekening van verweerder, inlijving der biervoerders; bekomen van een concordaat als voorwaarde van de betaling der deelpenningen;

Aangezien de handelende partijen het woord «afstand van cliënteel», niet gebruikt hebben, doch dat zulks het voorwerp was van hunne overeenkomsten;

Dat men als verkoop van cliënteel moet beschouwen: de overeenkomst waarbij een partij, mits een bepaalden prijs, de cliënteel van de andere partij bekomt, ze hem eigen maakt en ze voor eigen rekening uitbaat;

Aangezien de verplichte cliënteel aan verweerder volledig en rechtstreeks overgemaakt werd;

Dat hij in eens en volledig de vrije cliënteel bemeesterd heeft, dus niet door vrije mededinging, hetgeen onmogelijk ware geweest, doch door de overeenkomst en door de hulp die gefailleerde beloofd had;

Dat deze immers gansch zijne handelsinrichting ten dienste van verweerder stelde, van af 1 Juli 1933, die aldus voor eigen rekening, deze cliënteel kon voortbedienen, doch met de gekende wagens en werklieden van gefailleerde, die nooit den prijs der geleverde bieren ontving;

Dat de biervoerders de cliënteel in handen hadden, volgens verweerder zelf, die dan ook niet kan beweren dat hij ze in dienst nam uit menschevriendheid;

Dat gefailleerde met zijne cliënteel geen betrekkingen meer had; dat zijn naam van de wagens verdween, na de inbeslagneming van den hypotheccairen schuldeischer;

Dat het een zeer lijdelijke en zeer getrouwe cliënteel betrof, die getrouw gebleven is, niettegenstaande de afwisseling van leveranciers, dat men mag besluiten dat verweerder ze allen beheerscht met zijn personeel;

Over de waarde van deze cliënteel, de nietigheid en de vergoeding;

Aangezien het bij dwaling is dat verweerder het tegenstrijdig oordeelt de nietigheid van den afstand en tevens de betaling van den verkoopprijs op te vorderen;

Dat eischer immers een schadevergoeding vraagt omdat de nietigverklaring van den afstand, de schade niet herstelt, die de massa ondergaat, daar verweerder zich de afgestane cliënteel toeëigend heeft en dat gefailleerde niets zou doen om de cliënteel voor de massa terug te winnen en het zelfs niet meer zou kunnen doen;

Aangezien er in de zaak voldoende omstandigheden bestaan om deze waarde te bepalen;

Dat de Brasseries d'Ixelles in 1931 het recht van deze cliënteel over te nemen, bekomen heeft voor den prijs van 140.000 fr. in zeer ongunstige omstandigheden voor Floor, die dan verplicht was elke voorgestelde voorwaarde te aanvaarden.

Dat verweerder nadien 20.000 fr. aangeboden heeft om dit recht over te nemen, dat hij echter beweert dat er nog andere bedingen bij waren, die elke afleiding onmogelijk maken, doch deze bedingen niet bekend maakt;

Dat de bierverkoop van 1928/33, 8000 hl. te jare bedroeg dat het in 1932 na verkoop van de herbergen van Jozef en Gérard Floor nog 7347 hl. bedroeg;

en volgens verweerders gegevens 3138, 82 hl. van October 1932 tot 1 Mei 1933.

Dat de curator de jaarlijksche winst op ongeveer 100.000 fr. berekent op voet van 15 fr. winst per hl. daar het een burgerlijke cliënteel betreft.

Dat het daarom is dat verweerder 1) de 400 frank te week gemiddeld aan gefailleerde betaald heeft, hetzij 400.000 fr. op 20 jaar.

2) Hoogstens 250.000 fr. in negen jaar beloofd heeft indien een faillietvoorkomend concordaat gestemd werd; dat dit cijfer klaarblijkelijk de som is, die partijen verwachtten;

Aangezien de som van 250.000 fr. bedongen werd voor dezelfde cliënteel en ten voordeele van gefailleerde; dat het niet bekomen van een faillietvoorkomend concordaat de waarde van deze cliënteel niet vermindert; dat verweerder en gefailleerde aldus zelf de cliënteel geschat hebben op 400.000 fr., betaalbaar in 20 jaar en op nagenoeg 250.000 fr., betaalbaar in negen jaar;

Dat de opgevorderde som dus in beginsel niet overdren is, doch dat men nochtans de onzekerheid van den verkoop in de toekomst moet in acht nemen en aldus een vergoeding van 200.000 fr. billijk is.

Aangezien hieruit blijkt dat de curator gerechtigd was zich niet te vergenoegen met de wekelijksche betaling van 400 fr. op te vorderen die verweerder aan gefailleerde uitbetaald heeft, doch de nietigheid van rechtswege te vragen omdat de waarde van hetgeen gefailleerde gegeven had ver de gene overtreft die hij in vergelding ontving;

Aangezien verweerder vruchteloos opwerpt dat hij deze cliënteel gered heeft met bier voort te leveren;

Dat elk andere brouwerij hetzelfde kon doen voor een ernstigen prijs, doch dat verweerder alleen de gelegenheid kreeg om de overneming te doen;

Dat het slechts na de faillietverklaring was, dat de curator onderzocht indien het nog mogelijk was over de cliënteel te beschikken, en aldus ondervond dat verweerder ze bemeesterd had;

Aangezien de afstand van rechtswege nietig is; dat het diensvolgens zonder belang is te onderzoeken indien het art. 446 zou kunnen toegepast worden.

Om deze redenen de rechtbank zegt dat de afstand van cliënteel door gefailleerde aan verweerder toegestaan op acht en twintigsten Juni 1900 drie en dertig van rechtswege nietig is;

Veroordeelt verweerder tot de betaling eener schadevergoeding van twee honderd duizend frank met de rechterlijke kroozen en tot de gedingskosten beraamd op de som van twee honderd vier en twintig frank 10 centiemen, hierin niet begrepen de kosten van registratie der mijnruft, noch degene van de af te leveren uitgifte van het tegenwoordig vonnis, uitvoerbaar verklaard bij voorraad en zonder borg, niettegenstaande elk verhaal...

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op het

**RECHTSKUNDIG
WEEKBLAD !!!**

CORRECTIONNEELE RECHTBANK TE GENT

Zetelende in graad van beroep.
2° Kamer. — 28 April 1934.

Voorzitter : M. Reyckler.
Rechtters : M.M. de Lanier en Delmotte.
Op. Min : M. Rommel.
Pleiters : Mters De Sloovere en Raes.

BURGERLIJKE PARTIJ. — VERTEGENWOORDIGING. — ALGEMEENE VOLMACHT. MISDRIJF. — AARD DER UITGESPROKEN STRAF.

Een burgerlijke partij mag zich voor de Politierichter laten vertegenwoordigen door een drager eener algemeene volmacht.

Indien een wettekst een straf voorziet, gaande van het bedrag eener politiestraf tot deze eener correctionneele straf, is de aard van het misdrijf bepaald door het bedrag der uitgesproken straf.

O. M. t/ V. I. en B.

Verklaart de rechtstreeksche vordering tegen Bousaer door verjaring vervallen en verzendt hem van 't vervolg zonder kosten.

I. — Over den burgerlijken eisch der Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen tegen V. I. :

Overwegende dat de appelant beweert dat de stelling van de Burgerlijke partij, gedaan door de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, voor den eersten Rechter niet regelmatig is omdat :

1° het niet blijkt uit het zittingsblad dat de raadsman der maatschappij voor den eersten Rechter eene algemeene volmacht zou voorgebracht hebben.

2° Ware dit ook bewezen, de stelling van burgerlijke partij nog niet regelmatig zou zijn, daar de burgerlijke partij zich evenals de betichte en de burgerlijke verantwoordelijke persoon, moet doen vertegenwoordigen door een bijzonder gevolmachtigde.

Overwegende dat deze stellingen van allen grond ontbloot zijn. Dat geen enkele wetsbepaling de Burgerlijke Partij verplicht, zich te doen vertegenwoordigen door een bijzonder gevolmachtigde; dat, voor wat den burgerlijken eisch betreft de regels der lastgeving toepasselijk zijn, die eene bijzondere, en ook eene algemeene lastgeving voorzien (B. W. art. 1987). Politierichtbank van Hologne aux Pierres, 19 octobre 1923, bekrachtigd door vonnis van de Rechtbank van Luik, 23 Juli 1924).

Overwegende dat het blijkt uit het bestreden vonnis dat de raadsman der Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen eene algemeene volmacht heeft voorgelegd voor den eersten Rechter.

Overwegende dat de stelling van Burgerlijke Partij dus regelmatig was, en de burgerlijke eisch tijdig werd ingeleid, dat diensvolgens, krachtens art. van de wet van 30 Maart 1891 de burgerlijke vordering niet verjaard is.

Overwegende dat de schadeloosstelling door de burgerlijke partij geëischt niet overdreven is.

II. — Over de rechtstreeksche dagvaarding V. I tegen B.

Overwegende dat het ten onrechte is, dat de eerste Rechter heeft aangenomen dat de overtredingen op het Koninklijk Besluit van 24 Mei 1913, verjaren na

verloop van zes maanden, en dat gezien de botsing gebeurd is op 29 September 1932, de vordering door rechtstreeksche dagvaarding, eerst op 27 April 1932 ingeleid, vervallen is door verjaring.

Overwegende dat hooger vermeld Koninklijk Besluit, bij artikels 22, par. 2 bepaalt, dat die overtredingen... bestraft worden «overeenkomstig het bepaalde bij art. van de wet van 6 Maart 1818», dat deze wet als straffen stelt, eene boete van tenminste tien en ten hoogste honderd gulden, of eene gevangenis van ten minste een en ten hoogste veertien dagen of met boete en gevangenis dezer straf, moet beschouwd worden om de principieelen aard ervan te bepalen, dat bedoelde straf dus een correctionneelen aard is, en enkel na verloop van drie jaar verjaard (Beltjens Droit Criminel art. 137 N° 30 R. B. Dendermonde, 10 Jan. 1883. Pas 1983 bladzijde 109, aangehaald in Pand B. V. Prescription (Dr Pénal Mat. spéc. 110).

Dat de eerste Rechter dus enkel de verjaring der openbare vordering hadde kunnen vaststellen, indien hij eerst had aangenomen dat het feit dat hij te beoordeelen had, slechts te betreffen was met eene boete en eene gevangenisstraf die binnen de palen bleef der politiestrafen.

Overwegende dat de eerste rechter bevoegd was om het feit te beoordeelen krachtens art. I van de Wet van 1 Mei 1849, op de Rechtbanken van eenvoudige en Correctionneele politie.

(het overige zonder belang)

VREDEGERECHT TE BRUSSEL.

2e Kanton. 14 December 1934.

Vrederechter : M. R. Bijl.
Pleiters : Mters E. Van Dessel en H. Stuyck.

VORDERING TOT BETALING VAN VEEVOEDERS. — KOOPSTER. — NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP. — KIEKENKWEKERIJ. — HANDELSDAAD. — ONBEVOEGDHEID VAN VREDE-RECHTER.

De Vrederechter is naar luid van art. 3, lid 13, wet van 25 Maart 1876 slechts bevoegd om uitspraak te doen over betwistingen betreffende levering van pluimveevoeders wanneer de koper geen handelsdaad stelde.

De aankoop van veevoeders door een naamloze vennootschap welke een kiekenkwekerij uitbaat, moet beschouwd worden als een handelsdaad daar ze met winstgevend doel, eieren koopt in 't groot, deze kunstmatig laat uitbroeden en de kuikens verkoopt.

Aan- en Verkoopvennootschap B. t/ Avicola.

Aangezien de eisch strekt tot betaling eener som van 13.221.65 fr. voor levering van kriel en kortmeel door de verweerster aangekocht om er de kuikens van hare kweeking mee te voeden;

Aangezien hij voor ons ingeleid is op grond van art. 3, 13° der wet van 25 Maart 1876;

Aangezien de Vrederechter slechts bevoegd is om over dergelijke betwistingen uitspraak te doen, wanneer de koper geen handelsdaad gesteld heeft;

Aangezien de verweerster een naamloze vennoot-

schap is, ingeschreven op het handelsregister te Brussel onder nr 430.35, dat haar maatschappelijk voorwerp bestaat in de uitbating van de hoenderteelt;

Aangezien zij, met winstgevend doel, eieren koopt in groote hoeveelheid, bestemd om op kunstmatige wijze uitgebroed te worden, aldus kuikens voort te brengen, welke verkocht worden na gedurende eenigen tijd met aangekocht meel gevoed geweest te zijn;

Aangezien de winstgevende verkoop der kuikens het doel is van de verrichtingen, welke de uitoefening vaststellen van eene handelsbedrijvigheid, (zie Han-

delsrechtbank van Kortrijk 17 April 1909, Pand. pér. 1909, nr 1018, Comm. Liège 1929 nr 3, Jur. Liège 86);

Aangezien overigens, krachtens art. 2 van het Handelswetboek, alle verbintenissen van handelaars als handelsdaden moeten worden beschouwd, tenzij ze een oorzaak hadden, welke vreemd is aan den handel, hetgeen in het huidige geding het geval niet was, zooals het trouwens blijkt uit de hierboven aangehaalde beschouwingen.

Om deze redenen,

Verklaren wij ons onbevoegd «ratione materiae».

DE VERVLAAMSCHING VAN HET GERECHT

Een Vlaamsche Verklaring

Het geknoei in de Senaatscommissie gaat voort. Het wordt een systematische afbraak van de wet, en de enkele franschdolle senatoren die toevallig de meerderheid uitmaken van de Senaatscommissie, beelden zich in, dat zij kunnen spotten met den Vlaamschen volkswil, uitgedrukt door de eenparigheid van al de Vlaamsche volksvertegenwoordigers en dat zij bij machte zullen zijn de onweerstaanbare kracht der Vlaamsche beweging te weerstaan. Uit het Walenland gaat heftig kabaal op tegen de onredelijke voorstellen dier heeren. Het Vlaamsch verzet steekt op. Indien die Heeren in de huidige omstandigheden onrust zoeken, dragen zij hiervan de verantwoordelijkheid.

De geest van het Vlaamsche volk is op uitstekende wijze samengevat in de flinke verklaring die tijdens de laatste zitting der commissie werd afgelegd door senator P. M. *Orban*, die wij hieronder mededeelen.

* * *

Sedert maanden heeft onze Commissie het ontwerp op het taalgebruik in gerechtszaken in behandeling. De discussie is onvruchtbaar: wij zijn geen stap gevorderd. Iedereen erkent evenwel dat het gaat om een zaak van nationaal belang.

De eenige reden van dit getalm is de indiening door sommige onzer collegas van amendementen die wij andermaal niet willen gispn.

Het zal ons volstaan vast te stellen dat geen enkel mandataris uit het Vlaamsche land, die zijn mandaat kreeg van het kiezerskorps, het gewaagd zou hebben deze amendementen mede te onderteekenen en zich aldus medeplichtig te maken aan het manœuvre thans tegen het wetsontwerp gericht. De onderteekenaars zijn mandatarissen uit Wallonië, uit Brussel, of ge-coopteerden...

Eens te meer verdient dit feit tegenover de openbare meening te worden in het licht gesteld.

IN OPSTAND MET DE GEHEELE NATIE

Gewis, ik weet wel dat de mandataris in volle onafhankelijkheid moet handelen, dat hij de vertegenwoordigers van de geheele natie is en dat, krachtens de Grondwet, geen gebiedend mandaat hem bindt. Voor zoover ik weet betekent dit evenwel niet dat de mandataris in opstand moet komen met de geheele natie die hij voor opdracht heeft te vertegenwoordigen. Dit is evenwel de weinig benijdenswaardige paradoxale toestand waarin zich onze geachte colle-

gas onderteekenaars van de amendementen hebben geplaatst.

Inderdaad. Allerwege roert het Vlaamsche land, en overal rijzen heftige klachten. Te Antwerpen, Gent, Brugge, Kortrijk en Sint-Niklaas en Brussel zelf worden betoogingen aangekondigd die het volksgevoel zullen vertolken, en die geen illusie zullen laten aan onze collegas die een initiatief hebben genomen dat wij betreuren.

Er is nog meer: de intellectuele kringen reageren. Er bestaan in Vlaanderen bewegingen waarvan de beteekenis en het gevaar niet mogen ontsnappen aan degenen die begaan zijn met het openbaar belang en met 's Lands eenheid. Laten wij duidelijk zijn.

De indiening van de amendementen Rolin, de benoemingen in de jongste jaren gedaan bij het departement van Justitie — sommige maatregelen van administratieven aard en wel die onlangs genomen door den Minister van P. T. T., hadden voor gevolg dat het vraagstuk van de bestuurlijke scheiding opnieuw voor het land wordt gesteld, zooals, voor enkele jaren de nationalistische beweging het stelde. Ik bepaal er mij bij het feit vast te stellen en te onderstrepen dat het niet de Vlaamsche mandatarissen zijn die oorzaak zijn van dergelijke reacties. Zij zijn van ernstigen aard en daarvan geeft men zich rekening aan hooger hand.

Zijn wij goed ingelicht, dan heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken, wiens waakzaamheid moet worden op prijs gesteld, doen overgaan tot een onderzoek over den gemoedstoestand in Vlaanderen.

In mijn hoedanigheid van openbaar mandataris, bekommerd om de toekomst van mijn land, heb ik hem gevraagd of hij het mogelijk achtte mij den uitslag van dit onderzoek mede te deelen. Ik verwacht zijn antwoord. Doch er is meer. In Wallonië protesteert men met niet minder heftigheid tegen dezen twistappel die men tweetaligheid noemt en men mag dus zeggen dat het geheele land de amendementen door onze geachte collegas ingediend, beslist afkeurt.

DE JUSTITIE IS GEMAAKT VOOR HET VOLK

En toch heeft men ons herhaaldelijk in den schoot onzer Commissie gezegd dat de Justitie ten dienste van de rechtzoekenden staat en dat het voor hen is en niet voor ons dat wij wetten maken, noch voor enkele honderden advocaten of magistraten die uit loomheid geen vrede kunnen hebben met eene rech-

terlijke inrichting die in Wallonië als in Vlaanderen de weerspiegeling zou zijn van het gevoelen der rechtzoekenden, vermits zij zich in hunne taal zou uitdrukken.

Magistraten en advocaten, wij mogen het niet vergeten, staan in den dienst van de justitie; de justitie is gemaakt voor het volk en zij die met zijn vertrouwen zijn bekleed om in zijn naam recht te spreken, moeten buigen voor zijn voorkeur en hun persoonlijk gemak daaraan opofferen.

Wij stellen bovendien vast dat de amendementen geen ander uitslag noch ander doel hebben dan in Vlaanderen de tweetaligheid te bestendigen die onze Vlaamsche bevolking sedert een eeuw ondergaat en die de bron is van alle kwaad, terwijl de oprichting in Walonië van Vlaamsche rechtbanken slechts een platonisch gebaar zou zijn, dat moet dienen om de werkelijkheid die men nastreeft doch die men niet durft bekennen, te verkapen.

Men wete het wel en wij dulden dienaangaande geen enkele dubbelzinnigheid. Wij bepalen er ons bij het getuigenis in te roepen van stafhouder Soudan, dat niemand zal verdenken: Het is uit met de tweetaligheid in Vlaanderen...

Wat ons betreft, willen wij niet langer schuld zijn van de trage besprekingen die hier worden gevoerd en tegen dewelke terecht wordt geprotesteerd door de 4 miljoen 500.000 rechtzoekenden in Vlaanderen die op het einde van een eeuwenlange vernedering zitten te wachten.

Wij zijn gekomen op het oogenblik dat ieder onzer voor het land zijn verantwoordelijkheid onder de oogen moet zien.

GEEN TOEGEVINGEN MEER

Zoo onze geachte collegas, tegen den wil van het gansche land in, amendementen willen handhaven die rechtstreeks indruischen tegen de wet zooals ze door de Kamer werd aangenomen, vermits zij het hoofzakelijkheid beginsel ondermijnen, dan maken wij hen daarvoor van stond af aan verantwoordelijk; slechts ééne zaak vragen wij hun: niet langer nutteloos daarover te beraadslagen en aldus de parlementaire werkzaamheden te stremmen. De Senaat moet in de mogelijkheid worden gesteld, hierover onverwijld uitspraak te doen.

Ons besluit blijft ongewijzigd: op den tekst van het ontwerp der Kamer dulden wij geen concessie meer, vermits deze tekst voor ons reeds een compromis is, om niet te zeggen een capitulatie.

Degenen die de minste toegevendheid vragen mogen zich aan dit bondig antwoord verwachten: Nooit!!

BIBLIOGRAPHIE

ALFRED VALERIUS

Distributions d'énergie électrique, Antwerpen, Burton 1935.

De verdeling van elektrische kracht is een van de aangelegenheden die tengevolge van den vooruitgang der moderne techniek een oneindig aantal juridische vraagstukken hebben opgeworpen, en die aldus een van de zeer belangrijke hoofdstukken geworden is van ons administratief recht.

Mter Valerius, een van onze beste bevoegdheden op dit speciaal gebied, had na het in voege komen

der wet van 10 Maart 1925, reeds een eerste commentaar op deze wet uitgegeven, dat zeer groote diensten bewezen heeft en dat klaarheid verschafte over de menigvuldige betwistingen.

Het boek dat thans voor ons ligt is in belangrijke mate uitgebreid geworden. Het houdt rekening met de verschillende Koninklijke Besluiten die de toepassing van de wet van 1925 regelen en het is aldus de betrouwbare leidsman voor alle praktische kwesties op dit gebied.

Mter Valerius heeft echter de behandeling van het vraagstuk der verdeling van de elektrische kracht geplaatst in een breeder kader dan de eenvoudige behoeften van de practijk, en zoo vinden we in zijn werk zeer klare algemeene beschouwingen van administratief-rechterlijken aard, die onontbeerlijk zijn om een duidelijk inzicht te krijgen in het ingewikkeld mechanisme dezer bijzondere wetgeving. Zoo geeft hij ons, na enkele historische beschouwingen over den toestand vóór het in voege komen der wet van 1925, de uiteenzetting van de algemeene begrippen betreffende het regiem der wegenis, en de administratieve concessies.

Schrijver onderzoekt welke de respectiefflijke bevoegdheid is van de gemeenten, vereenigingen van gemeenten, provinciën en van den staat voor het toekennen van vergunningen en welke de formaliteiten zijn die hierbij te pas komen, zooals het administratief enkwest, het lastkohier, de goedkeuring en het eventueel verhaal bij de hoogere overheid. In het licht van een belangrijke rechtspraak, voornamelijk van de Fransche rechtbanken, worden de conflicten ontleed die zich kunnen voordoen tusschen vergunninghouders van gaz- en van electriciteitsverdeling, waaruit blijkt dat het privilege van den concessionaris op beperkende wijze dient uitgelegd.

In het hoofdstuk betreffende de onbestendigheid en de herroepbaarheid van de vergunningen neemt schrijver stelling tegen de rechtspraak die de rechtbanken enkel bevoegd verklaart om te oordeelen over de burgerlijke gevolgen eener vergunning, terwijl de administratieve beslissing zelf aan hunne bevoegdheid zou ontsnappen. Zeer terecht doet schrijver opmerken, dat in deze aangelegenheid de beslissing en hare gevolgen in werkelijkheid onverdeelbaar zijn.

Schrijver behandelt de verschillende vraagstukken die zich stellen bij het einde der concessie, bij den terugkoop in den loop der vergunning en in geval van failliet van den concessionaris.

Een zeer actueel onderwerp wordt onderzocht in het hoofdstuk betreffende de verhoudingen tusschen de concessionarissen voor de verdeling van elektrische kracht en de abonneuten, waarbij zeer interessante beschouwingen ontwikkeld worden over den juridischen aard van het abonnement, dat volgens schrijver een gewone overeenkomst van verkoop van electrischen stroom daartelt. Mter Valerius verzet zich ook tegen de heerschende meening dat de compteur, die aan de abonneuten geleverd wordt, het voorwerp uitmaken zou van een overeenkomst van verhuring; deze compteur is uitsluitend een middel waarover de vergunninghouder beschikt om het stroomverbruik te controleeren, er is hier dus geen verhuring waarvoor een afzonderlijke huur zou kunnen geëischt worden en de prijs die van den abonent gevorderd wordt wegens zoogezegde huur, dient enkel beschouwd als een bijdrage ten laste van den abonent in de algemeene kosten van verdeling.

Mogen er bijzondere voordeelen worden toegekend in geval van minimum-consummatie? Hierop antwoordt de schrijver beslist ontkennend en verklaart dit uitgesloten volgens de wet van 1925 en de Kon. besluiten van uitvoering. De goedkeuring door de hogere overheid van voordeelen bij minimum-consummatie machtigen de rechtbanken niet dergelijke bepalingen die strijdig zijn met de wet toe te passen. De meening van Mr Valerius op dit punt zal stellig van zeer groot gewicht zijn bij de behandeling van de betwistingen die in de laatste tijden aangaande dit vraagstuk der minimum-consummatie zoo menigmaal opgerezen zijn.

Aan de hand van een uitgebreide rechtspraak ontleedt de auteur de zeer delicate problemen die ontstaan in geval van diefstal van stroom door den abonnent en zijn huurders. En verder in ditzelfde hoofdstuk worden talrijke vragen van practischen aard behandeld, zooals het nazicht van compteurs en geleidingen, het afsnijden van stroom in geval van niet betaling, de groepeerings van abonnees, enz.

Daarna komt de verantwoordelijkheid van de vergunninghouders tegenover derden aan de beurt en een uiteenzetting van het algemeen règlement op de electrische installaties van 28 December 1931.

Een derde deel van het werk is gewijd aan de toelatingen tot gebruik der wegenis voor de plaatsing van de noodige electrische geleidingen, toelatingen die voor de eerste maal geregeld werden door de wet van 1925 en die door schrijver volledig naar inhoud en vorm worden onderzocht; terwijl in een vierde deel de wettelijke erfdiensbaarheden van vasthechting, snoeiing en andere worden behandeld.

De strafbepalingen en overgangsmaatregelen besluiten de zoo grondige technische studie der wet van 1925 die ons door Mter Valerius werd gegeven en in een laatste afdeeling van zijn werk, afdeeling die zonder twijfel de interessantste is, geeft hij een algemeene uiteenzetting van het vraagstuk der gemeentelijke en intercommunale regies in verband met de verdeling van electrischen stroom.

Na een studie van het regiem der regies volgens de bepalingen der wet van 1925 en een analyse van den juridischen aard der vergoedingen welke volgens deze wet van den concessionaris kunnen geëischt worden, geeft Mr Valerius in een prachtige synthese de samenvatting van de menigvuldige betwistingen die in de laatste jaren zijn aan den dag gekomen betreffende de voor- en nadeelen der regies. Grondig en zakelijk geeft ons de auteur het essentieele van de menigvuldige werken die op dit gebied verschenen zijn en aan de hand van een uitstekende documentatie doet hij ons zijn mening kennen, dat het systeem der geïnteresseerde regie, waarbij de winsten tusschen de gemeente en de vergunninghouders verdeeld worden, het voordeelgste is.

Dit werk dat slechts een paar honderd bladzijden groot is, geeft in samengedrongen vorm het resultaat van een geweldig uitgebreiden arbeid. Mr Valerius heeft de stof van dit onderwerp werkelijk volkomen uitgeput; hij heeft niet alleen de rechtspraak van alle landen op dit stuk onderzocht en ontleed, doch men vindt voortdurend in zijn werk geciteerd naast heel de reeks der groote schrijvers over het administratief recht, de speciale werken die in de vreemde landen aan hetzelfde speciale onderwerp gewijd zijn geworden.

De zeer groote verdienste van dit boek is dan ook

dat het niet alleen voor actueele practische vraagstukken uitstekende en scherpzinnige oplossingen voorstelt, dat het een allerbest commentaar is op een van de belangrijkste administratieve wetten van de laatste jaren, doch vooral dat het al de vraagstukken door deze nieuwe wetgeving opgeworpen, plaatst in het breede kader der administratieve wetenschap.

Dat tusschen de ruime documentatie vermeld in dit boek ook het Rechtskundig Weekblad geciteerd wordt, is voor ons blad een groote eer.

Wij mogen deze recentie niet afsluiten zonder nog speciaal te wijzen op de stelling van Mr Valerius ten aanzien van het vraagstuk der administratieve rechtspraak, waarvan niet alleen gewaagd wordt in de voorrede van het boek, maar waaraan tevens een bijzonder hoofdstuk is gewijd.

Het is bekend dat Mr Valerius destijds een tegenstander was van de inrichting van een Hof voor Bestuursgeschillen. Zijn verzet was gesteund op zeer gewichtige gronden. Niet alleen zag hij in dergelijke inrichting een aantasting van het beginsel der scheiding van machten en een gevaar voor de gemeentelijke autonomie, hij was van oordeel dat de inrichting van een nieuw gerecht weinig zou verhelpen aan den bestaanden toestand bij gebrek aan juridische normen die de nauwkeurige werkzaamheid van deze inrichting zouden regelen en, zooals hij het uiteenzette in een merkwaardig artikel, dat in 1921 verscheen in «La Belgique judiciaire» (kol. 161) kon hij wel aannemen dat een jurisdictie uitspraak zou doen over de wettelijkheid der administratieve handelingen, doch verdedigde hij hardnekkig het beginsel dat de vergoeding der schade, waarvoor eventueel de publieke lichamen aansprakelijk waren, uitsluitend binnen de bevoegdheid moest blijven van de gewone rechtbanken. De wijziging in de rechtspraak van het Hof van Cassatie bracht Mr Valerius er toe op dit zoo belangrijk gebied zijn vorige stelling te herzien. In 1925 verscheen andermaal van zijn hand een belangrijke bijdrage in «La Belgique judiciaire», waarin hij de nieuwe rechtspraak van het Hof van Cassatie ontleedde en, daar deze rechtspraak, zooals hij het vaststelt, alle bestaande beginselen in ons rechtswezen omverwerpt, acht Mr Valerius haar zoo gevaarlijk dat hij sindsdien heeft verkondigd dat het noodzakelijk is over te gaan tot de inrichting van een staatsraad, die over administratieve betwistingen zou beslissen.

In het tegenwoordig werk drukt andermaal de geleerde schrijver op de noodzakelijkheid van het inrichten eener dergelijke instelling.

Dat een zoo groote bevoegdheid als Mr Valerius tot dit besluit was gekomen, heeft al diegenen, die aanhangers zijn van een Hof van administratieve rechtspraak, ten zeerste verheugd en dat hij, zooals in het tegenwoordig werk, niet ophoudt te wijzen op de noodzakelijkheid ervan, is een argument van zeer groote beteekenis.

R. Victor.

BALIELEVEN

Mr. Ed. Vlietinck

Woensdagavond was de Vlaamsche Conferentie der Balie van Antwerpen vergaderd rond een gezelligen disch in het Hotel du Commerce, om er een harer verdienstelijkste leden, Mter Ed. Vlietinck te vieren, ter gelegenheid van zijn 70n verjaardag.

Wie zou het gelooven dat Mr Vlieting reeds 70 jaar is? Hij is toch vlugger, levendiger en werkzamer dan een vijftigjarige. Dagelijks ziet men hem verschijnen vóór onze rechtbanken en er de zware taak uitoefenen die een drukke praktijk hem oplegt. Hij zetelt regelmatig als rechtsgeleerd bijzitter in den Werkrechtensraad van Antwerpen, hij is ondervoorzitter van den Bond der rechtsgeleerde bijzitters, en bij dit al vindt Mr Vlietinck nog de tijd om zich te wijden aan de beoefening der wetenschap. Zijn geschriften zijn menigvuldig en wij kunnen geen grootere eer bewijzen aan dezen stoeren werker dan hierna de lijst te laten volgen van al wat hij in zijn werkzaam leven heeft geschreven. Dit werk dwingt eerbied af wegens zijn omvang, zijn verscheidenheid en zijn degelijkheid. Hij is uitstekend jurist, historicus, philoloog, en geen gebied der geesteswetenschappen is aan M. Vlietinck vreemd. Hij is daarbij een gewetensvol magistraat en een uitstekend confrater.

Dit alles werd hem op de hartelijkste wijze gezegd tijdens deze viering! Het R. W. waaraan Mr Vlietinck van den beginne af, regelmatig medewerkte, wenscht den jubilaris van harte geluk en hoopt dat de Vlaamsche rechtswereld nog lang zal mogen genieten van zijn groote gaven en zijn ontembaren werklust.

LIJST DER SCHRIFTEN VAN M. VLIETINCK

VLAAMSCHE WERKEN.

1884. Geschiedkundige schets der O. L. Vrouwakapel te Breedene.
 1889. Eene bladzijde uit de Geschiedenis der Stad Nieuwpoort.
 1889. Walravensyde, een gewezen visschersdorp op de Vlaamsche Kust.
 1897. Het oude Oostende en zijne driejarige Belegering.
 1910. Rechtstoestand der vrouw. Voorlezing op het Rechtskundig Congres te Antwerpen.
 1913. Scheidsrechterlijke beweging. Voorlezing op hetzelfde Congres te Gent.
 Verhandelingen der Katholieke Vlaamsche Hoogeschooluitbreiding:
 1913. Wereldpolitiek: Recht en Macht?
 1920. Statengemeenschap.
 1922. Wat is de Wijsbegeerte der Geschiedenis? In het Maandblad «Biekorf» (Brugge):
 Jaargang 1891: De Lollaarden.
 Jaargang 1893: Westvlaamsche Oordnamenkunde.
 Jaargang 1934: Uitwijking van plaatsnamen in Middeleeuwsch Vlaanderen.
 1899. Welken invloed hebben sedert het einde der XVIde eeuw de Zuidnederlanders op den bloei van het Noorden geoefend en omgekeerd? Voorgedragen op het XXVe Nederlandsch Congres te Gent, Taal- en Letterkundig Congres, te Gent, 1899.
 In *Dietsche Warande en Belfort*:
 Jaargang 1910: Conscience en de Politiek.
 In *Ons Volk Ontwaakt*:
 Jaargang 1911: Het Marokaansch vraagpunt in eene nootschelp.
 Het Perzisch vraagpunt.
 Italië, Tripoli, Turkije.
 De Staatkundige parijen in Duitschland.
 In het Weekblad *Concordia* (Antwerpen), 1903-

1904. Reeks geschiedkundige artikels over economische onderwerpen.

In het *Gedenkboek der Vlaamsche Conferentie van Antwerpen* (1885--1910). Het Bier bij ons voorgeslacht.

In *Vrede door Recht*, ('s Gravenhage), afl. Januari 1914. Toenadering tusschen Nederland en België.

In *De Gids op maatschappelijk gebied*: jaargang 1927 (April, Mei, Juni). De nieuwe organieke wet op de Werkrechtensraden.

1927. *De Kust* (in samenwerking met M. W. Conrad, J. Vercouillie, Stan Leurs en A. Wauters. Uitg. De Sikkel).

In het *Handelsblad*: 10 Maart 1904: Antwerpen en Werpland (over den oorsprong der benaming Antwerpen).

Juli 1930: Eene bladzijde uit de Geschiedenis van onzen nationalen naam. Wie heeft hem eerst ambtelijk gebruikt?

Nog over België's naam.

Juli 1930: De rol der humanisten. Een paar mededingers.

In *Gazet van Antwerpen*: Juli 1930. De eeuwenoude Belgische Leeuw. Hoe oud is hij?

In *Rechtskundig Tijdschrift*:

- Jaargang 1908: Bevoegdheid in zake van kostgeld.
 » 1910: Romeinsch-Hollandsch Recht.
 » 1913: Bevoegdheid der Werkrechtensraden.
 » 1913: Oorlog en Arbitrage.
 » 1913: Onbepaalde scheidsverdragen.
 » 1925: Hugo de Groot.
 » 1930: Het raadplegend of prejudicieel beroep in ons oud recht?
 » 1933: Het rechtsbewustzijn als bron van het recht.

In het *Rechtskundig Weekblad*.

22 Mei 1932: Buitengewone of «bovenmatige» Rechtbanken.

Januari 1932: Eene leemte in onze Rechtsstaal.

Artikels verschenen in het weekblad *Hooger Leven*:

1 Juni 1930: Guido Gezelle. Persoonlijke herinneringen.

Jaargang 1933: Naar den Ondergang der Vaderlanden?
 Vrijhandel en Vrede.
 Het economisch Nationalisme in beschuldiging gesteld.
 De Dageraad eener nieuwe Volkshuishoudkunde.

Jaargang 1934: Nationale Karakters en Politiek.
 Ideën in het Verre Oosten.
 De zielkunde van het Veiligheidsvraagstuk.
 Praatje met den Onbekenden Soldaat.
 Brief aan de Redactie

FRANSCHES WERKEN.

1910. *Le Cartulaire d'Ostende*.
 Académie royale de Belgique.
 Bulletin de la Commission royale.
 1901. *L'Histoire*.
 Documents inédits.

Académie royale de Belgique. — Commission de la *Biographie Nationale*

Jacques Oliviers, pensionnaire d'Ostende (1524-1590), 16e boekdeel.

Jean Tirpin, bourgmestre de Nieuport († 1506) 1933, 24e boekdeel.

In de revue de Droit international et de Législation comparée.

1912-1913 :

Traité d'Arbitrage Anglo-Américain.

Rapprochement Neerland-Belge.

L'Action des puissances durant la crise Balkanique.

In *Magasin Littéraire*-1892. La Politique sociale en Angleterre.

In de *Revue générale*. 1892-1894-1898 :

La position sociale des catholiques en Angleterre.

Impérialisme Britannique.

La Chambre Haute Anglaise et son rôle constitutionnel.

In *Revue néo-Scholastique* : 1923. La Philosophie de l'Histoire.

In *Courrier de Bruxelles* : 1890. L'Encyclique jugée en Angleterre.

1927. Le Problème de la Paix. Illusions et Réalités. La Lutte pour l'existence nationale.

In de *Jurisprudence de Louage d'Ouvrage* : 1930, blz. 65 : Contrat de louage de services. Courte prescription. Article 22775 ou 2277 du code civil ?

1925. Le journaliste possède-t-il un droit intellectuel à son pseudonyme ? — Verslag voorgedragen op het XIIIe Congres der Belgische Drukkers, Oostende-Blankenberghe, Mei 1925.

In *Le Jeune Barreau*. La Loi du moindre effort en Droit public et international. 15 Maart 1926.

Dagblad : *La Presse*. 1905-1914. Over buitenlandse politiek geteekend «Rürer». 3540 artikels.

Dagblad : *La Métropole*, zelfde rubriek-geteekend «Spectator» 1919 tot 1925. 2500 artikels.

WETGEVING

Koninklijk besluit van 28 Januari 1935 betreffende de verlaging van den rentevoet van de hypothecaire en bevoorrechte schuldvorderingen.

Verslag aan den Koning

Sire,

Het ontwerp dat de regering de eer heeft U voor te leggen heeft voornamelijk ten doel de thans nog loopende leenovereenkomsten en de overeenkomsten van kredietopening, die aangegaan zijn geworden in een tijd dat de huurprijs van het geld nog betrekkelijk hoog was en die door een hypotheek of een voorrecht, ingeschreven op een onroerend goed, gewaarborgd zijn geworden, met den tegenwoordigen economischen toestand overeen te brengen.

In vele gevallen hebben de schuldeischers ongetwijfeld niet voor oogen gehad het voordeel van een abnormaal geworden rentevoet te genieten en hebben zij vrijwillig redelijke verlagingen toegestaan. Maar het komt er op aan den weerstand te breken van hen die, in een al te enge opvatting van hun eigen belang, zich verheugen om de algemeene verlaging van den levensstandaard, terwijl zij toch ten hunnen voordeele een overdreven geworden vergelding behouden voor de kapitalen, die zij ten dienste

van een ander hebben gesteld. Contracten handhaven waarvan de opbrengsten klaarblijkelijk in wanverhouding zijn met detijdsomstandigheden is voor het krediet schadelijk, legt den schuldenaar overdreven lasten op, loopt daarop uit van alle beroep op krediet te berooven en brengt terzelfdertijd het lot van de schuldvordering, bezit van den spaarder in gevaar.

Voor de leeningen op vasten termijn in eerste hypotheek bedraagt de tegenwoordige koers van de huur van het geld 6 t.h. en, bij algemeenen maatregel, vermindert het ontwerp den hoogerren rentevoet die, voor dergelijke leeningen, in de vóór 1 Februari 1935 afgesloten contracten bedongen is geworden.

Voor de toekomst blijft de vrijheid van overeenkomst ongerept. Er mag in 't vooruitzicht gesteld worden dat de wisselwerking van vraag en aanbod de huur van het geld verder zal doen dalen.

De grootste voorzichtigheid is in deze kiesche kwestie geboden.

Uit traditie, geniet de hypotheekleening en, inzonderheid de leening in eersten rang, steeds de gunst van 't publiek. Zij wordt beschouwd als hebbende dit dubbel voordeel de zekerste en de meest loonnende belegging te zijn. Een onlangs verschenen studie beoogt aan te toonen dat in 1932 het globaal bedrag van de loopende hypotheekleeningen in België 28 milliard beliep. (Bulletin de l'Institut des Sciences économiques, Louvain, 1933, bl. 261).

Ongetwijfeld zijn er schuldeischers die, onder den invloed van de plotse inzinking van de waarde der onroerende goederen op een gegeven oogenblik niet meer gedekt waren, maar deze gevallen zijn betrekkelijk weinig talrijk in verhouding met de algeheelheid van de hypotheekbeleggingen.

Onder den invloed van de crisis is het globaal bedrag van de hypothecaire verrichtingen thans wellicht ook merkkelijk gedaald, maar in ieder geval wordt nog een aanzienlijk cijfer bereikt.

Het is ten andere een goede zaak dat het zoo is. De hypotheekleening is een van de voornaamste factoren van de economische bedrijvigheid. Zonder leening, zijn de aankopen van onroerende goederen in vele gevallen onmogelijk; zonder geldschietters kwijnt de bouwnijverheid; dank zij de hypothecaire waarborgen kan er crediet verleend worden aan handel en nijverheid.

En het is volstrekt noodzakelijk, ten dienste van de groote economische belangen van het land de aanzienlijke massa der kapitalen te behouden, die hun door het middel van de hypotheekbelegging immer ten goede kwamen.

De regering, die het vaste voornemen heeft de hypothecaire verrichtingen te bevorderen, is dan ook van meening dat zij in de tegenwoordige omstandigheden bedoelde verrichtingen zou schaden moest zij ze niet vergemakkelijken door de verlichting van een last die zijn oorsprong vond in economische omstandigheden van vervlogen tijden.

De hypotheekleening put inderdaad haar macht in het nauwkeurig evenwicht tusschen de rechten van de tegenover elkaar staande partijen. Zoo een buitensporige rentevoet wordt verlaagd, wordt de positie van den schuldenaar verbeterd en, te gelijkertijd, deze van den schuldeischer versterkt. De waarde van het pand blijft uitsluitend bestemd tot terugbetaling van het kapitaal en wordt door achterstallige interesten niet aangetast. Het recht voor den schuldeischer regelmatig het bedrag van de vervallen interesten te ontvangen spreekt gebiedender tot het geweten van den schuldenaar en de rechtbanken zelf zijn uiteraard geneigd den schuldeischer het voordeel van de toegave, waarvan hij blijk heeft gegeven, te doen genieten en aan den schuldenaar slechts uitstel te verleenen in waarlijk ongelukkige en eerder uitzonderlijke gevallen.

De verlaging van den overdreven rentevoet werkt dus de regelmatigheid van de uitkeering der interesten in de hand, — hetgeen van het hoogste belang is voor den geldschietser — en verzekert daardoor de ontwikkeling van de voorgenomen beleggingen.

* * *

De regeering heeft niet gemeend al de hypotheaire verichtingen op gelijken voet te moeten behandelen.

Om rekening te houden met de bijzonderheden die verder zullen aangeduid worden, heeft zij een passend regime moeten invoeren voor de gelduitleningen terugbetaalbaar door middel van annuïteiten.

Wat de andere gelduitleningen betreft, heeft zij gedacht dat de rentevoet 6 t.h. alleen moest voorbehouden blijven voor de schuldvorderingen ingeschreven in eersten rang en dat het billijk was, om reden van het risico dat aan de hypotheeken in tweeden rang of in verderen rang verbonden is, voor de aldus verpande schuldvorderingen een hooger rentevoet toe te laten, terwijl de daaruit ontstane verhooging evenwel 1 t.h. niet mag te boven gaan.

Men zal opmerken dat het maximum van 6 t.h. van toepassing is welk ook de persoon van den schuldeischer zij — privaat persoon of vennootschap — en welke ook de aard zij van de verrichting — schulderkenning, gelduitlening, kredietopening, — dat het geldt voor de kredietopening zoodra deze op hypotheek is toegestaan vóór 1 Februari 1935, ongeacht de tijdstippen van de uitvoering van de verbintenissen van den schuldeischer. Het is toepasselijk van het oogenblik af dat de verplichting ontstaan is vóór 1 Februari 1935 en dat zij gansch of gedeeltelijk in eersten rang ingeschreven is. Zoo dus de schuldvordering terzelfder tijd gewaarborgd is door een hypotheek of een voorrecht, in eersten rang op een onroerend goed ingeschreven, en door een hypotheek of een voorrecht in tweeden of in verderen rang op andere onroerende goederen ingeschreven, mag de interest niet hooger zijn dan 6 t.h.

Het kwam voor dat de kwestie van de toereikendheid van het pand niet in aanmerking moest komen. Dit element zou de toepassing van het ontwerp in groote mate hebben bemoeilijkt. Het zou daarenboven hoge kosten hebben teweeggebracht wegens de noodige schattingen en de betwistingen die het zou hebben doen oprijzen. Bovendien ligt de kwestie van de toereikendheid van het pand in werkelijkheid buiten het op te lossen problema. De schuldeischer behoudt zijn pand zooals het werd gevestigd met de waarde die het had. Verre van den toestand van den schuldeischer te verzwakken, zullen de voorgestelde maatregelen hem integendeel versterken.

Het zal niemand ontgaan dat, krachtens artikel 2, in de voorziene maxima niet alleen de eigenlijke interesten begrepen zijn, maar ook de periodieke bijkomende lasten, die, onder verschillende benamingen, een onrechtstreekse vergelding van het uitgeleende kapitaal uitmaken.

* * *

De in annuïteiten aflosbare gelduitlening bevat complexe bestanddeelen.

In die verrichting betaalt de geldleener, jaarlijks en tijdens gansch den duur van de gelduitlening, benevens een interest berekend op een voet die «beleggingsrentevoet» genoemd wordt, een bedrag dat «aflossingsannuïteit» of «wederherstellingsannuïteit» wordt geheeten.

Voor de vaststelling van de wederherstellingsannuïteit heeft de geldschietter den zoogenaamden wederherstellingsrentevoet moeten begrooten, tegen welken hij de door hem te ontvangen aflossingsannuïteiten zal kunnen beleggen. Het totaal bedrag van die annuïteiten, verhoogd met hun samengestellten interest tegen den voorzienen rentevoet, zal, bij de eindrekening juist het kapitaal weder vormen.

Wanneer de beleggingsrentevoet en de wederherstellingsrentevoet gelijk zijn, wordt de annuïteit «annuïteit tegen éénigen interest» genaamd. Wanneer die percentages verschillend zijn, wordt zij «annuïteit tegen tweevoudigen interest» genaamd.

Soms voegt de geldschietter, bij de annuïteit een aanvullenden last, ook commissieloon geheeten, met het oog op de algemeene kosten, het risico en de winst. Die aan-

vullende last kan beschouwd worden als een bijslag van den beleggingsinterest; hij heeft geen invloed op de aflossing van de gelduitlening.

Vooraf voor verrichtingen op langen termijn en in tijden van vermoedelijke daling van den rentevoet, is het voorzichtig de aflossingsannuïteit naar een gematigd bedrag te berekenen.

Daarom, indien wij voorstellen den beleggingsrentevoet op 6 t.h. te beperken zoowel voor de in annuïteiten aflosbare leeningen als voor de leeningen op vasten termijn, kwam het ons billijk voor den geldschietter toe te laten de wederherstellingsannuïteit te berekenen tegen een rentevoet van 4 t.h.

De hoogste bedragen van de annuïteiten, die bij artikel 5 bepaald zijn, steunen op dien tweevoudigen rentevoet.

De complexiteit van de bestanddeelen die bij de berekening van de annuïteit in aanmerking komen en, vaak ook, het verzwijgen van de gegevens die bij de berekening dienden, bevorderen het afsluiten van contracten waarin maatschappijen zonder gewetensbezwaren zich het leeuwenaandeel toeëigenen.

Die toestand werd reeds verholpen door de wet van 27 Juli 1934, tot wijziging van artikel 1907 van het Burgerlijk Wet boek, waar zij voorziet dat «in de overeenkomsten van geldleeningen door middel van annuïteiten terugbetaalbaar, de rentevoet en het voor de wederherstelling van het kapitaal bepaalde bedrag, moeten vastgesteld worden door afzonderlijke bedingen van de akte.» Maar, die wet is enkel van toepassing op de overeenkomsten afgesloten sedert hare in werkingtreding, en, door het feit dat het ontwerp van besluit uitsluitend betrekking heeft op de vóór 1 Februari 1935 opgemaakte contracten, zullen een aanzienlijk aantal contracten die onder de toepassing van de voorgestelde nieuwe bepalingen vallen, niet gemakkelijk kunnen herzien worden wat betreft de verschillende bestanddeelen, afzonderlijk genomen, die de annuïteit uitmaken.

Dat is de reden waarom artikel 5 een algemeene formule voorziet, die toepasselijk is welke de modaliteiten van het contract ook mogen zijn. Het voorziet dat de «annuïteit», behelzende den interest, de aflossing en al de bijkomende kosten, niet meer mag bedragen dan de sommen bepaald door de in den tekst opgenomen tabel.

De groote verdienste van die formule ligt hierin dat zij al de draconische bedingen, die eene of andere maatschappij in hare akten zou hebben ingelascht, te niet doet.

De in de tabel opgenomen annuïteiten zijn lager dan die welke thans toegepast worden door sommige groote hypotheekmaatschappijen die in hun geldleeningen op annuïteiten, blijk geven van een eerlijkheid waaraan hulde moet worden gebracht.

De opgelegde annuïteitsbedragen zijn laag indien rekening gehouden wordt met de verplichtingen, die thans nog die maatschappijen aan hun geldschietters binden.

Het ware onmogelijk geweest die annuïteitsbedragen in te voeren zonder een ernstige stoornis te verwekken in de zaken van die maatschappijen, indien, aan den eenen kant, voor een overgangstijdsperk van zes maanden — artikel 8 — geen lichte verzwaring van de annuïteit werd voorzien, en aan den anderen kant, een verlaging van 10 tot 2 % van de mobiliënbelasting, geheven op de kapitalen die uitgeleend worden aan maatschappijen wier bedrijvigheid beperkt blijft bij de in België gedane hypotheaire gelduitleningen en bij de met die leeningen verband houdende verrichtingen.

Dit laatste punt wordt geregeld in een tweede besluit dat wij aan Uwe Majesteit ter goedkeuring voorleggen.

Men merke wel op dat artikel 5 een regeling treft voor de in annuïteiten aflosbare gelduitleningen, welke ook de rang van de hypotheaire inschrijving zij. De oplossing is aan te bevelen op grond van de beschouwing dat, aangezien bedoelde verrichtingen uitsluitend door maatschappijen worden gedaan, zij altijd een mathematisch karakter

ter moeten aannemen, derwijze dat, in de overgrootste meerderheid van de gevallen, indien een hypotheek in tweede rang aanvaard wordt, dit geschiedt omdat zij een gansch toereikenden waarborg biedt. Door de werking der jaarlijksche aflossingen, verbetert trouwens jaarlijks de toestand van den schuldeischer.

De aanpassing van de door artikel 5 voorgestelde formule bij al de thans loopende contracten, de vaststelling van de nog verschuldigde saldi, het opmaken van de aflossingstabellen voor de toekomst, doen verschillende moeilijkheden van technischen aard oprijzen die de artikelen 5, 6 en 7 op billijke wijze, voor al de betrokken partijen, oplossen.

Inderaad, de wederherstellingsannuïteiten die gestort worden in een amortisatiefonds, verhoogd met hun samengestelden interest op voet van het wederherstellingsbedrag, lossen geleidelijk het uitgeleende kapitaal af.

Hoe meer de wederherstellingsrentevoet stijgt, hoe lager de aflossingsannuïteit is en hoe trager de aflossing geschiedt.

Welnu, verschillende hypotheekmaatschappijen hebben leeningen toegestaan waarin een wederherstellingsprocent van 6, 7 en 8 % wordt voorzien, hetgeen tot voordeel van den schuldenaar strekte, aangezien de aflossingsannuïteit des te lager was.

Daarentegen, dewijl de aflossing van de leening trager geschiedt is, zoo is het niet-afgeloste gedeelte, dat ook verschuldigd gebleven saldo wordt genoemd, des te hooger.

Aan die maatschappijen de plicht opleggen de voorwaarden van aflossing te wijzigen naar den grondslag van het wederherstellingsprocent van 4 %, zou er mede gelijk staan ze te dwingen de aflossing van het nog verschuldigd saldo te bespoedigen in een zoodanig snel tempo, dat hun financieel evenwicht, voor verschillende onderhen, noodzakelijk in het bedrang zou worden gebracht.

Om die reden bepaalt artikel 7 dat de aflossing, die aan den geldleener dient overhandigd, kan worden opgemaakt op den voet van het éénig bedrag van de verlangde annuïteit.

* * *

Artikel 10 kent aan de nieuwe bepalingen van het ontwerp de eigenschap toe dat zij de openbare orde raken; elke verzaking vanwege den schuldenaar aan de voordeelen welke dit ontwerp hem toekent, maakt het nul en van geener waarde.

* * *

Het ontwerp beschikt enkel voor de schuldvorderingen gewaarborgd door een hypotheek of een voorrecht op een onroerend goed; het houdt zich niet bezig met de hypotheek op zeeschepen, welke niet kan worden onderworpen aan dezelfde regelen als de grondhypotheek.

* * *

De bepalingen van het ontwerp vergen noodzakelijkerwijs een aanvulling: de controle over de hypotheekmaatschappijen. Aan de hand van de beginselen die reeds gelden voor de levensverzekeringsmaatschappijen (wet van 25 Juli 1919) en voor de kapitalisatie- en spaarondernemingen (besluit van 15 December 1934), heeft de regeering een ontwerp betreffende de controle van de hypotheekmaatschappijen ter studie gelegd.

28 JANUARI 1935. — KONINKLIJK BESLUIT

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Gelet op de wet van 31 Juli 1934 tot aanvulling en verlenging van de wet van 7 December 1934, waarbij aan den

Koning bepaalde machten worden toegekend met het oog op het economisch en financieel herstel en de vermindering van de openbare lasten:

Gelet inzonderheid op n° III, littera a, van artikel 1 van bedoelde wet;

Op de voordracht van Onze Ministers, die er in den Raad over beraadslaagd hebben,

Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel I. Valt onder de toepassing van de bepalingen van dit besluit, elke rentegevende verbintenis, gewaarborgd door een hypotheek of door een voorrecht ingeschreven op een onroerende goed, en ontstaan uit een van vóór 1 Februari 1935 gedagteekende overeenkomst of akte.

Art. 2. Zijn, voor de toepassing van deze bepalingen, onder de benaming « interest » of « rente » begrepen, al de periodieke verstrekkingen van gelijk welken aard, die den schuldenaars ten titel van vergelding van het kapitaal worden opgelegd, met inbegrip van kosten van commissieloon, aanvullende lasten en verdere kosten, met uitzondering alleen van de door het contract ten laste van den schuldenaar gelegde mobilienbelasting.

Art. 3. De hierna voorziene rentemaxima worden vastgesteld voor een betaling die op den vervaldag of binnen de maand na den vervaldag wordt gedaan.

Wordt de betaling niet binnen dien tijd gedaan, dan kan de rentevoet, voor dien vervaltijd, met fr. 0.50 % per jaar worden verhoogd.

Art. 4. Voor al de schuldvorderingen die gewaarborgd zijn door een hypotheek of door een voorrecht op een onroerend goed, met uitzondering echter van de in annuïteiten aflosbare gelduitleningen, mag de rentevoet niet meer dan 6 % per jaar bedragen.

Evenwel, indien de hypotheek of het voorrecht niet geheel of gedeeltelijk in eersten rang is ingeschreven, mag de in de vorige alinea voorziene rentevoet met ten hoogste 1 % worden verhoogd.

De verlaging van den rentevoet is toepasselijk op het totaalbedrag van de interesten die vervallen ten minste derdigen dagen na den dag waarop dit besluit in werking treedt.

De bepalingen van dit artikel zijn toepasselijk op de hypotheecaire of bevoorrechte schuldvorderingen op vasten termijn, gecombineerd met een levensverzekering.

Art. 5. Voor de gelduitleningen die aflosbaar zijn in annuïteiten, welke ook de rang van de inschrijving is, eender of de geldschietter zelf voor de aflossing zorgt dan wel of die aflossing wordt verzekerd door een organisme dat tusschenkomt om hetzij de totale annuïteiten, hetzij alleen de aflossingsannuïteiten te innen, mag de totale annuïteit, alle aanvullende lasten inbegrepen, niet meer bedragen dan de annuïteiten, zooals die blijken uit onderstaande tabel:

Duur van de geldlening.	Bedragen van de annuïteiten (interest, aflossing en daarbij komende lasten inbegrepen).
1 jaar	106.00
2 —	55.02
3 —	38.03
4 —	29.55
5 —	24.46
6 —	21.08
7 —	18.66
8 —	16.85

9 —	15.45
10 —	14.33
11 —	13.41
12 —	12.66
13 —	12.01
14 —	11.47
15 —	10.99
16 —	10.58
17 —	10.22
18 —	9.90
19 —	9.61
20 —	9.36
21 —	9.13
22 —	8.92
23 —	8.73
24 —	8.56
25 —	8.40
26 —	8.26
27 —	8.12
28 —	8.00
29 —	7.89
30 —	7.78

Behoudens in het door artikel 6 voorziene geval, worden de toekomstige annuïteiten berekend door de bovenstaande bedragen toe te passen op het aanvankelijk bedrag van de gelduitlening en dit voor den aanvankelijken duur van bedoelde leening.

Art. 6. Indien de aflossing van de leening ten behoeven van den geldschieder geschied is tegen een percentage van wederherstelling dat 7% of meer bedraagt zullen de toekomstige annuïteiten ten hoogste die zijn welke ontstaan uit de toepassing op het nog verschuldigd saldo van bovenstaande annuïteitsbedrag voor den nog te verloopen termijn.

Art. 7. Niettegenstaande elke strijdige overeenkomst bestaat het nog verschuldigd saldo uit het verschil tusschen het aanvankelijk bedrag van de leening en het bedrag van de betaalde aflossingsannuïteiten, verhoogd met hun samengestelden interest op voet van het wederherstelpercentage.

Dit percentage is datgene dat als grondslag gediend heeft bij de berekening van de annuïteit van wederherstelling.

Indien de samenstelling van de annuïteit niet omstandig in het contract is beschreven, wordt de totale annuïteit beschouwd als zijnde vastgesteld op den grondslag van een enkel percentage van belegging en wederherstelling.

Zoodra de verlaging van de annuïteit is geschied wordt de geldleener in het bezit gesteld van een aanvullende akte bevattende een aflossingstabel voor het nog verschuldigd saldo berekend zooals is gezegd in alinea 1 van dit artikel.

Bedoelde tabel wordt opgemaakt op den grondslag van een wederherstellingspercentage, dat ten hoogste zooveel mag bedragen als het eenige percentage overeenkomende met de verlaagde annuïteit.

Art. 8. De breuken van annuïteiten die zullen vervallen binnen zes maanden na het van kracht worden van dit besluit, kunnen verhoogd worden met aanvullende lasten berekend op den grondslag van 50 centiem t. h. per jaar van het aanvankelijk bedrag van de gelduitlening.

Art. 9. In geval van vrijwillige of gedwongen terugbetaling, vóór of na het verstrijken van den termijn, van een in annuïteiten aflosbare gelduitlening, mag de vergoeding voor wederbelegging, eventueel de vergoeding wegens verbreking inbegrepen, niet meer dan een half jaar interest bedragen.

Art. 10. Elk met de bepalingen van dit besluit strijdig beding is nietig.

Art. 11. Onverminderd de toepassing van alinea 3 van artikel 4, zal dit besluit op 1 Februari 1935 in werking treden.

Gegeven te Brussel, den 28 Januari 1935.

UIT DE PERS

In de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 29 Januari i.l. verschenen het hieronderstaand verslag over de intree-rede van Professor Hoetink, die benoemd is geworden tot hoogleraar in het Romeinsch recht aan de Universiteit te Amsterdam.

* * *

Intreerede door Prof. H.R. Hoetink

Over: «De achtergrond van het Romeinsche Recht».

Vanmiddag heeft prof. Mr H. R. Hoetink, benoemd tot gewoon hoogleeraar in het Romeinsch recht en zijn geschiedenis en de burgerlijke rechtsvordering aan de universiteit Amsterdam, zijn hoogleeraarsambt aanvaard met het uitspreken van een rede in de aula, welke rede tot titel droeg:

De achtergrond van het Romeinsche recht

Spreker zeide te willen trachten, zijn gehoor een indruk te geven van den achtergrond van het Romeinsche recht, zooals hij dezen ziet. Het is spreker thans om de betekenis van het Romeinsche staatsrecht voor de studie van het Romeinsche privaatrecht te doen. Tot op zekere hoogte is deze altijd erkend. Bij de behandeling van de wetgeving kan de uiteenzetting van de functies der verschillende wetgevende volksvergaderingen niet achterwege blijven en dit stukje «antiquiteiten» dat de studenten vroeger van het gymnasium meebrachten, moet hun thans door de academie worden geschonken.

Tengevolge van de al te scherpe scheiding, die tusschen Romeinsch publiek- en privaatrecht gemaakt is, heeft de legende voet kunnen vatten van het individualistisch, on sociaal, ja «absoluut» karakter van het Romeinsche eigendomsbegrip. Het Romeinsche publiekrecht kende rechtsfiguren, die men in het privaatrecht niet alleen niet tegenkomt, maar die daar voor onmogelijk golden en welke men door de eenzijdige aandacht voor het privaatrecht langen tijd als onromeinsch — en dus eigenlijk als juridische wangedrochten — heeft beschouwd: de onmiddellijke vertegenwoordiging en de reaalstaat.

Het is dus zaak zich door de kunstmatige scheiding tusschen publiek- en privaatrecht niet te laten misleiden en de vermelding van het Romeinsche publiekrecht als de eerste plaats innemend in den achtergrond van het Romeinsche privaatrecht, is ten volle gerechtvaardigd. Van een hulpwetenschap is hier in strikten zin geen sprake, het is juist de eenheid van de publiek- en privaatrechtelijke afgrenzingen, tezamen het subjectieve bepalend, die duidelijk naar voren dient te worden gebracht.

Wel mag men de Latijnsche philologie een hulpwetenschap van de studie van het Romeinsche recht noemen. Sinds het interpellatie-onderzoek het karakter van de studie van het Romeinsche recht bepaalt, is zij voor den Romanist van het allergrootste gewicht geworden.

De Romanist zal zich het noodige onderscheidingsvermogen voor het Latijn der verschillende perioden niet eigen kunnen maken, dan door zich intensief bezig te houden met de lectuur der profane, in den zin van niet-juridische schrijvers. En deze bezigheid werpt voor hem nog andere vruchten af. Het is soms verrassend te bemerken, hoeveel wetenswaardigheden, welke punten van het Romeinsche privaatrecht ophelderen of aanvullen, uit de profane schrijvers te putten zijn en ofschoon vele Latijnsche auteurs reeds met een juridisch speurenden blik zijn bestudeerd, meen ik, dat onderzoekers van dit terrein zich nog belangwekkende resultaten in uitzicht mogen stellen.

Kunnen deze beide vakken, de Latijnsche philologie en de kennis der niet juridische schrijvers als hulpwetenschappen voor de studie van het Romeinsche recht worden

aangemerkt, de ware achtergrond van het Romeinsche recht wordt gevormd door de geestelijke cultuur en de economische en sociale toestanden van de gemeenschap, waarvoor dit recht gold.

De strijd, die thans gevoerd wordt, gaat voornamelijk hierover of het zwaartepunt van de evolutie in die jaren gelegen heeft in de doctrinaire en systematiserende wetenschap van enkele Oostersche rechtsscholen, onder welke die van Berytus de voornaamste was, of in de werkzaamheid van notarissen en dergelijke practici en in de rechtspraak van het Westelijk deel van het rijk. De vraag aan welke van beide factoren, Oostersche doctrine of Westersche practijk, den voorrang moet worden toegekend, vormt het groote probleem waarvoor de moderne studie van het Romeinsche recht zich geplaatst ziet.

In dit verband zal men zich telkens blijven afvragen, welke invloed het Christendom op de ontwikkeling van het Romeinsche recht heeft uitgeoefend, een probleem, dat, hoe vaak het ook reeds is behandeld, steeds weer de belangstelling trekt door de verwondering die men gevoelt dat oogenschijnlijk die invloed zoo uiterst gering geweest is.

Naast de cultuurgeschiedenis die ons wijst op de ideële factoren die op het Romeinsche privaatrecht kunnen hebben gewerkt, staat de economische en sociale geschiedenis van Rome, welke ons de materiele en maatschappelijke grondslagen van dit recht moet leeren kennen. Tusschen deze beide zou spreker een plaats willen toewijzen aan de kennis van de zeden en gewoonten, de fatsoennormen, de «mores», die dikwijls aan de menschen geheel of ten deele onbewust en meestal ongeformuleerd, aan de meeste rechtsnormen eerst hun eigenlijken inhoud geven.

In het vervolg van zijn rede zeide spreker dat het een gemeenplaats is geworden, dat het recht slechts in verband met de maatschappelijke en sociale toestanden kan worden begrepen. Voor wie zoo ver wil gaan dat hij het recht in de eerste plaats ziet als een technisch apparaat ter handhaving van de bestaande economische orde, is het des te verwonderlijker dat op dit verband in het Romeinsche recht nog zoo weinig licht geworpen is. Dit ligt wel vooral hieraan dat de rechtsgeschiedenis onder den invloed van de romantiek en de idealistische wijsbegeerte der 19e eeuw, voor den materieelen kant van het recht weinig oog had en dat in de geschriften der Romeinsche juristen, aan wie dit verband vrijwel geheel ontging, geen aanknopingspunten te vinden zijn, terwijl onze nog steeds gebrekkige kennis van de economische en sociale geschiedenis van Rome het zeer moeilijk maakt dit verband in bepaalde gevallen op te sporen en bloot te leggen.

Niemand kan voorzien in welke mate de papyrusvondsten der toekomst de rechtshistorici zullen helpen door welkome vermeerdering van het materiaal.

Door de Romeinsche rechtsinstellingen en rechtsgedachten terugwaarts in de historie te vervolgen, kan eerst blijken wat in het Romeinsche recht zelf oorspronkelijk, wat nieuw, wat er belangrijk in is. Want uit historisch oogpunt kan geen enkel gegeven belangrijk zijn, indien dit belang niet ontleent aan een waarde die buiten het

stuk onderzochte historie valt. Daarom is de continuïteit van het Romeinsche recht in lateren tijd, dus de werking die het Romeinsche recht heeft gehad van evenveel betekenis als de terugwaartsche continuïteit.

De bestudeering van de werking van het Romeinsche recht na Justianus behoort daarom in de handen van den Romanist evenzeer als de opsporing van de antiekrechtelijke verwantschappen en de invloeden, en met meer recht dan het wetenschappelijk onderzoek van die rechtsgedachten der oudheid, welke met het Romeinsche recht in geen enkel of op zijn hoogst mogelijk verband staan.

Zonder bekendheid met de rechtswetenschap der Postglossatoren en zonder grondige navorschingen over de samenhang tusschen middeleeuwsch Romeinsch recht en het canonieke recht, zooals zij door geleerden als Maaszen en den te vroeg gestorven Emil Seckel werden verricht, zou een juridische dogmengeschiedenis een vrome wensch blijven. Dat

de geschiedenis haar objecten

niet weergeeft als een min of meer zuivere spiegel, dat het historische denken niet is afbeelden, maar vorm geven, is sinds langen tijd onder de vakhistorici gemeengoed geworden. Tot de beoefenaren der rechtsgeschiedenis is dit inzicht, naar het spreker voorkomt, nog te weinig doorgedrongen. Hier treft men nog te vaak de opvatting aan als zou de rechtsgeschiedenis in staat zijn ons mee te deelen hoe het in het verleden nu eigenlijk is toegegaan, «wie es eigentlich gewesen», zooals de beroemde formulering luidt, iets wat de «gewone» geschiedenis reeds lang als een illusie heeft prijsgegeven.

Er is zulk een onverbrekkelijk verband tusschen den historicus en wat heet het voorwerp van zijn geschiedkundige beschouwing, tusschen de ideologie waaruit hij zelf leeft en waaraan hij zijn maatstaven ontleent voor «bloei», «vooruitgang», «beter» begrip en «verval» en anderzijds de feiten en gebeurtenissen welke hij beoordeelt en waardeert, het is zoo afhankelijk van zijn eigen idealen en levensopvatting wat hij in die feiten «belangrijk» vindt, dat de scheiding tusschen de geschiedenis als het gebeurde en de geschiedenis als wetenschap van het gebeurde onmogelijk is vol te houden. Even onmogelijk is de onderscheiding te handhaven tusschen Romeinsch recht; ja, spreker durft te zeggen dat met beide termen in wezen hetzelfde wordt aangeduid. Daarom schept zich iedere tijd van het Romeinsche recht zijn eigen beeld en zou het onjuist zijn aan de 19e-eeuwsche Pandectistiek te verwijten dat zij van het Romeinsche Recht een geheel en al misvormd beeld gaf en wij thans zoo veel «verder» en zoo veel «beter» ingelicht.

Alleen in tijd zijn wij «verder» en de 19e-eeuwsche kijk op het Romeinsche recht was evenzeer een gevolg van de toen-heerschende en de keuze-bepalende rechtswaardeeringen in verband met het toenmaals bekende feitenmateriaal als de onze het thans is. Daarom heeft elke tijd het Romeinsche recht, dat hij verdient.

Na deze rede volgden de gebruikelijke toespraken.

De Vrijt, Nationalestr., 46, Antw. (C. Van Gerwen).

PAS VERSCHENEN :

Prijs 18 Fr.

R. VAN DE PUTTE: De Nieuwe Deutsche Wetgeving

In de serie van de Vlaamsche rechtskundige bibliotheek, uitgegeven door het «Rechtskundig Weekblad»

Bestellingen aan de uitgeverfirma «DE SIKKEL» Kruishofstraat, 223, Antwerpen.